

ADAHOONILIGII

THE NAVAHO LANGUAGE MONTHLY

VOL. 2. NO. 5

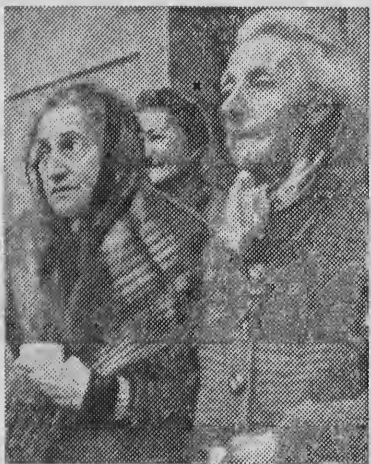
WINDOW ROCK, ARIZONA

MARCH 1, 1947

T'ÁADOO LE'É ʔEEGHII DÓO NI' BIKÁÁ'GÓO DAHÓ- LÓNÍGII HASHT'E DADOOLNÍÍ BINIIGHÉ TSÉGHÁ- HOODZÁNÍGI 'ÁLAH 'AZLÍÍ'.

¹ 'Atsa Biyáázh ndízidígíí tseebííts'áadahgóó yoolkáʔéédqá Tségháhoodzá-
nigi Naabeehó binant'a'í béesh bąqah dah naaznilígíí 'álah silíí'. Naabeehó di-
ne'é t'áá nihá baa náhódóot'íí danízinígíí biniighé 'álah 'azlíí'. Wáashindoon-
dégé' Bilagáana naaki, ʔa' John Provense, 'Indins binant'a'í yikéé' góne' náánás-
dzínígíí dóo A. L. Wathen, Chief Engineer nilí, 'éi bił t'áadoo le'é bił baa ndazh-
dóot'íí 'áldó' biniighé 'álah 'azlíí'. Díí Bilagáana Wáashindoodégé' ní'ázhígíí
t'éiyá t'áadoo le'é Naabeehó bikéyah bikáa'gi hólónígíí dóo ʔeeghi'di hólónígíí
binda'doonishígíí biniighé bił baa ndazhdóot'íí yiniighé ní'áázh. Hoozdo hool-
ghéédégé' Bilagáana Mr. H. A. Mathiesen gholghéhígíí dó' níyá.

'Altso 'ahí'íildee' dóo yah 'ajííjée'-
go naat'áanii Mr. Stewart gholghéhígíí
'áłtséédqá' 'álah 'azlíí'éédqá' t'áadoo

WAR WEARY VIENNESE wait in
line for Red Cross food handout. Aus-
tria has only two thirds of its per
capita prewar food intake.

le'é baa dahwiiníst'íí yéé t'óó daazáa
da ch'ídeiz'á. 'Áádóó díí t'áadoo le'é
ʔeeghi' dóo Naabeehó bikéyah bikáa'go
dahólóníi binda'anishgi baa ndadít'íí
biniighé 'álah siidlíí' ní. Díí baa nda-
sít'íí dóo bik'íí 'índa 'Indins t'áadoo
le'é yaa saad dahólóníi yá yaa ndaa-
t'íí dooleet biniighé 'ashdla' náahaiji'
nii'nilígíí 'áldó' binaanish ndaat'i'gi
hazhó'ó bee 'ahíł dahodiilnih ní 'áldó'.
Jó 'éi Indian Claims Commission ghol-
ghéhígíí 'ááłyíłní.

Wáashindoondi t'áadoo le'é lą'í
baa dahwiiníst'íígo biniinaa 'áłtséédqá'
'álah diidleet biniighé nihoot'ánéé t'óó
bigháqah náát'á nígo haadzíí'. Díí 'In-
din Service gholghéego binda'anishígíí
Wáashindoondi baa hwiiníst'íí. Díí
baa hwiiníst'íígo bee haz'áanii 'ádeit'í-
nígíí ʔa' díí Indins bi'oonishígíí t'óó ch'í-
didoot'áát daaní. 'Áko ndi díí 'Indins
bił dah ndahaz'áqágo 'ádahoot'éhígíí

naaskáa'go t'éiyá díí 'Indins bi'oonishii
ch'ídidoot'áłgíí bééhózin dooleet.

'Ahkeah Vice Chairman ʔa' nináádool- téet ch'ééh niizíí'.

Sam 'Ahkeah 'aląqji' dah sidáhígíí
'akéédégé' 'adah nánidahii ʔa' nináá-
dooltéłgíí baa ndadít'íí dííniid. Roger
Davis dóo Tom Lincoln dóo béesh bąqah
dah naaznilígíí ʔa' 'ádaanigo díí béesh
bąqah dah naaznilígíí díí'ts'áadah yil-
t'éego t'ah doo ninádaa'nil da lá dadí-
niid; 'éi bąqah 'adah nánidahii yikéé'
góne' dah sidáa dooleetgíí doo k'ad ʔa'
nináádooltéet da, dadíniid. Díí t'áá
'áłtso niná'nilgo 'índa ʔa' nináádooltéet
dadíniid. Jim Hale dóo Zealy Tso dóo
Yellowman 'ádaanigo t'éiyá t'áá k'ad
Vice Chairman nináádooltéet daaní.
'Áádóó t'óó bee ndí'doojah ho'doo'niid.
Nízhdiijée'go 'át'ah 'índa Vice Chair-
man nináádooltéet daanigo naadiin
tsosts'id yilt'éé lá, t'áá k'ad daanínígíí
'éiyá naadiłta' yilt'éé lá. 'Áko 'át'ah
'índa ʔa' nináádooltéet ho'doo'niid.

Kwii t'éiyá naat'áanii James Stew-
art gholghéhígíí díí béesh bąqah dah
naaznilí t'ah doo nináadaa'nilígíí bini-
ghé hił yee nihodoo'áłgo ʔa' nináda-
doo'niłgíí biniighé bee badi'doot'áát
ha'nígo naaltsoos bee niiltsooz dóo bee
nízhdiijée'. 'Éi t'áá 'áłtso yee lą da'as-
łíí', 'áko 'éi k'ad naat'áanii bee bíhól-
niihgo 'ályaa.

'Ółta' dóo 'ats'íis 'á daat'éegi baa hwiiníst'íí

Kwii t'éiyá Bilagáana Wáashin-
doondégé' John Provense gholghéego ní-
yáhígíí 'ółta' dóo 'ats'íis 'ádaat'éegi baa
nahódóot'íí dííniid. T'áadoo le'é Naa-
beehó dine'é deinízinii 'áłtsé nihíł bée-

dahodoozjít 'áádóó 'índa ts'ídá 'át'éego
bin'doonishígíí bənááhodoozjít, 'áádóó
ha'át'éego lá Wáashindoon dóo Naa-
beehó dine'é 'ahíłká 'anájahgo díí naa-
nish yileehígíí 'aheekt'éego yaa ndoo-
kah. 'Áádóó Wáashindoodégé' béeso
ch'ídeidiyii'aahígíí béeso bí'íídóokił dóo
t'áadoo yich'í' ní' danilíní nihich'í' ch'í-
deididoo'áát ní. Naakits'áadah náa-
hai yéé dóo ghóshdégé' Wáashindoon díí
Naabeehó bikéyah bikáa'gi 'ádahoot'é-
hígíí ndeítkaahgo hodeeshzhiizh; 'áko
k'ad ts'ídá 'áhoot'éegi hoł béeedahózin
sha'shin, dóo t'áá 'éi binahji' naanish
dadooleetii baa ndazhdóot'íí sha'shin
ní. Kóhoot'éédqá' Wáashindoongóó
na'asdee'go 'áadi 'ółta' Naabeehó di-
ne'é t'áá 'íghisíí bee bich'í' 'anááhóo-
'í' daanigo yee 'ádaa dahoolne' yéé
beego k'ad t'áá 'íghisíí Naabeehó 'í-
hoo'aah bá bíhoneedłjigo 'át'é. Díí naa-
nish dadooleetgíí t'áá 'íghisíí yá'át'ééh
dooleetgíí biniighé Naabeehó dine'é
t'áá bí yee hadadoodzih ho'doo'niid ní.
'Áádóó 'ákwii béeso shóidoot'eełgi t'éi-
yá nááhást'á. 'Áko ndi 'éi t'éiyá t'áa-
doo hózhó nítzilí nihich'í' ch'ídidoo-
t'áát, háálá nihik'is danilínii nihíká 'a-
nájahgo díí naanish dadooleetgíí nihíł
yaa ndadóot'íí dóo bihónéedzqá góne'
nihá 'ádeidoolíłgo binahji' béeso shóí-
doot'eeł.

Wáashindoondi 'álah 'aleeh.

Díí Mr. Provense gholghéhígíí 'á-
nigo kwii 'álah 'azlíí'gíí táá'oosdee'
dóo bik'íí' Naabeehó ʔa' dóo Wáashin-
doon yá ndaalnishígíí dó' ʔa' New York
hoolghéedi 'álah 'aleehígóó dadookah-
go 'áadi t'áadoo le'é Naabeehó bee bi-
ch'í' 'ándahazt'í'ii yaa dahodoolnih ní.
Sam 'Ahkeah gholghéhígíí 'áldó' díí
New York hoolghéedi 'álah 'aleehígíí
'áádégé' hágo bi'doo'niid ní, 'áko béesh
bąqah dah naaznilí daats'í yee lą da'doo-
leet ní. Díí kodóó neeznáá náahaiji'
naanish dadooleetgíí Wáashindoondi
bee haz'áanii 'ádeit'ínígíí dóo Bilagáa-
na nihich'odaanínii t'áá hazhó'ó yída-
needł ní. 'Áko 'éi bąqah díí 'Indins da-
nilínígíí dóo Bilagáana t'áadoo yił 'áł-
ts'ákaahigo yá'át'ééh sha'shin ní. Háa-
lá díí naanish dadooleetgíí béeso t'áá
'íghisíí lą'í bíighah 'éi bąqah. Tó Háálł

(Page 2 bikáa'gi baa nááháne')

1 T'AADOO LE'E LEEGHI' ****

hoolghéegi dóo Naat'áanii Néezdi 'ólta' 'áhálnéhígíí 'atdó' baa hwiiníst'jíd, 'áko díí 'ólta' 'áhoolyaago 'at'chíní naakits'áadahdi neeznáadiin dóo ba'aan 'ashdladiin bíhóoghah dooleet ní. 'Áádóo nihitahgóo da'ólta'ígíí hazhó'ó hasht'ée dahodoolnístígíí dóo baa hwiiníst'jíd, 'áko 'éí 'at'soo 'á' yidzaago 'at'chíní naakidi miil yilt'éego 'ólta' bá náhodoodleeł, 'áádóo táá' góne' haz'ánígíí t'éiyá díí k'ad jį da'ólta'góo hótsoago 'ádahodoolníst' dóo t'áa 'ákwii 'at'chíní daniyah dooleet'ígíí biniighé hasht'éhodidoo'níst ha'níigo dóo baa hwiiníst'jíd ní. 'Áko ndi díí da'ólta'góo 'á' doo hótsoago 'ádahodoolníst' da, háálá 'éí tó bá 'ádaadin, 'éí bąq. Kin bii' da'ólta' dooleet biniighéhígíí t'éiyá t'áa 'ítđį 'ádaalyaago bee kin 'ádaal'ínígíí bá shóidoot'eet'go 'at'é. 'Áko 'éí ni'ijíhígíi hazhó'ó hasht'edadoolníst' dóo háadishį 'ólta' bá kin ndadoo'nił, 'éí 'ákqó 'adahidoo-géet' ní. 'Áádóo díí naanish dooleet'ígíí t'áa ha'at'éego da béeso doo lq'í bik'é 'ats'ádínóodahígíí baa ndadiit'jįł.

Naabeehó béesh bąq dah naazniligíí 'á' 'ádaaníigo nihidine'é 'á' t'áadoo biniighéhégóo dóo t'áadoo 'á' daat'ínígóo béesh nihqah dah naaznil danihiłníst' dadíiniid. Díí ho'doo'niidígíí baa yádaati'go ná'ahóónáád. 'Áádóo Mr. Provense gholghéhígíí hanáánáádzíí kóníigo, "T'áa shį 'aaníí diné 'á' díí béesh nihqah dah naazniligíí t'áadoo biniighéhégóo béesh nihqah dah naaznil daaní, 'áko ndi Wáashindoondéé' 'ólta' biniighé béeso nihich'į' ch'ídee-t'ąqgo kóhoot'éédąq' Wáashindoongóo na'asdee' yęę nihá 'á' dayiilaaii 'at'é nisin," díiniid.

Dan Kiyaa'áanii 'azee'ál'į yókeedgo haadzíí'.

Naaki jį 'á'ah 'aleeh góne' Naabeehó Dan Kiyaa'áanii gholghéhígíí nihitahgóo 'azee' 'ádaal'į dooleet'ígíí dóo 'azee'íł'íní dóo 'asdzání 'azee'íł'íní daniłínígíí baa ndadiit'jįł, díiniid. 'Éí baa náhát'jįgo Tó Haach'i'gi 'azee'ál'į biniighé kin si'ánígíí daats'į 'ąq 'ání-doolníst' ho'doo'niid. 'Áádóo naat'áanii James Stewart gholghéhígíí díí Tó Haach'i'gi haz'ánígíí doo chónáánáoot'jį 'at'éégóo 'álya háálá kin 'á' 'at'soo táadaos'nił 'éí bąq doo bihónéedzą da díiniid.

Mr. Provense gholghéhígíí 'ánáadí'ni díí 'azee'íł'íní Wáashindoon yá naalnish dooleet'į t'áa 'íghisíí bídin hóghée' háálá Wáashindoon yá ndaalnishgo doo lq'í bich'į' ndahalghée da 'éí bąq. Congressional Committee gholghéhígíí díí kodi 'azee'ál'į bee nihich'į' 'anááhóót'į'ígíí nihá yąq dabíni' ndi 'azee'íł'íní béeso 'á' bá bínéidoo'niłígíí doo naólní da, daaní, níigo haadzíí'.

'íhoo'aah baa hwiiníst'jíd.

Frank Bradley gholghéhígíí 'áníigo Naabeehó niidliinii t'áa 'áníiltso 'á' diidleełgo díí 'íhoo'aah biniighé naanish sil'į'ígíí 'á' dadiilníst' díiniid. 'Áko díí ts'ídá nihá binda'doonishii 'á' ndadidiit'áát dóo 'atah bindadiilnish díiniid. Nihitahgóo da'ólta'ígíí t'áa Bilagáana da'ólta'jį bídahoo'aahígíí t'áa bił 'aheeníłtsogo bíhoo'aah dooleet' díiniid, 'áádóo 'ólta' binant'a'į G. A. Boyce gholghéhígíí nayidíłkid. Mr. Boyce 'áníigo t'éiyá díí nihitahgóo da'ólta'ígíí Bilagáana yídahoot'aahígíí t'áa bił 'aheeníłtsogo bíhoo'aahgo 'at'é ní. Naaki nááhaidąq' díí nihitahgóo da'ólta'ígíí nihá naaskáa'go t'áa 'aaníí t'áa 'aheet-t'éego 'íhoo'aah lá ho'doo'niid 'éí bąq shił bééhózin ní. 'Áádóo Wáashindoon bá da'ólta'ígíí yá'at'éehgo na'ntin lá dóo bá da'ólta'į yá'at'éehii dahólqó lá daaníigo nda'askáa'ii yaa dahalne'. 'Áádóo naaltsoos bídahoo'aahígíí Bilagáana yídahoot'aahígíí t'áa bił 'aheet-t'éé lá daaníigo yaa ndahoolne', 'éí bee shił bééhózin níigo Boyce yáát'į. Mr. Boyce 'áníigo díí nihitahgóo da'ólta'ígíí "accredited schools" gholghéhígíí doo bii' siláa da, háálá 'at'chíní ghódahgo da'ólta'ígíí doo lq'í hólqó da 'éí bąq, 'áádóo Shash Bitooigi 'ólta'ígíí t'éiyá ghódahgo 'ólta'go haz'ą. 'Áko ndi 'at'chíní t'áa tádiin yilt'éhigo ghódahgo 'ólta'ígíí dayółta', 'éí bąq "accredited school" bee yídoojił'ígíí doo bihónéedzą da díiniid.

'Áádóo Roger Davis dóo Mr. Maxwell 'at'chíní 'ólta' bíníłkadgo nihitahgóo da'ólta' dooleet' díiniid. Díí baa hwiiníst'jįgo ná'ahóónáád. 'Ałn'ni'ąq-dóo bik'į' t'éiyá Sam Ahkeah gholghéhígíí ha'a'aah biyaadi 'á'ah 'aleehídeé' hágo shi'doo'niidígíí baa ntsídadoohkos díiniid, háálá 'éí 'áadi Naabeehó dine'é bee bide'ádahoot'ėii 'atah baa hwiiníst'jį 'éí bąq ní. Díí baa hwiiníst'jįgo hodíina', 'áko 'índa Sam 'Ahkeah bini' ha'a'aahdeé' bá bik'é na'íłghéego 'á'ah 'aleeh ha'nínígóo doogáát ho'doo'niid. Roger Davis dóo 'ákqó doogáát, 'éí 'ée'neishoodii bá yik'é nda'dooléet'go yik'é doogáát, ho'doo'niid lá.

Bee'iináa dooleetii baa hane'.

'Áádóo Bilagáana Wáashindoondéé' Mr. Wathen gholghéego níyáhąq hanáánáádzíí. Naabeehó yá'at'éehgo yee dahináa dooleet'ígíí biniighé t'áadoo le'é Naabeehó bikéyah bikáa'gi dóo 'eeghi'gi dahólónígíí binda'doonish níigo haadzíí'. Díí biniida'diinishgo bik'ehgo nda'doonishígíí t'áa 'íidąq' naaltsoos bikáa' nii'nił 'áko 'éí dóo bik'ehgo Naabeehó bikéyah bikáa'gi hasht'edahodoolníst' níigo haadzíí'. Díí naanish da-dooléetii naaltsoos bikáa' sinilígíí yéelta'. Díí naaltsoos yéelta'ígíí t'éiyá ní-dishchíí' dóo tókq'í dóo níłch'į diltł'į

'eeghi' di hólónígíí dóo 'eejin dóo nda'-nigheeshgo k'éeda'dilghéhígíí dóo kéyah naaldlooshii chódayoot'jį dooleetii binda'doonishígíí bikáa' lá 'éí Bilagáana'ehjį yéelta'go ch'ééníjée'. Hiłjį'go yah 'anáájíjée'go díí naaltsoos yéelta' yęę t'áa dinék'ehjį baa nááhóóne'. Díí naaltsoosígíí t'áadoo le'é dabidziilii dabikáa' lágo biniinaa béesh bąq dah naazniligíí t'áadoo 'at'soo yik'ida'diitąq da.

Biiskání yah 'anáájíjée'go Frank Bradley gholghéhígíí 'eejin haa lá néelt'e' Naabeehó bikéyah bighi' hólqó lá, dóo haa lá néelt'e' 'Ayahkinii bikéyah bii' hólqó lá níigo na'ídeet'kid. Mr. Wathen gholghéhígíí 'áníigo díí 'eejin hólónígíí dídziin dóo ba'aan dį' nááhaidąq' díí 'eejin naaskáa'go 'ałn'í' dóo Naabeehó bikéyah bii' hólqó lá dóo náa 'ałn'í' dóo t'éiyá 'Ayahkinii bikéyah bii' hólqó lá níigo yaa hoolne'. Díí k'ad 'eejin hólónígíí dóo tókq'í hólónígíí dóo t'áadoo le'é kéyah bikáa' hólónígíí ninaádoolkah biniighé Wáashindoondéé' béeso 'á' nihá ch'ínáádidoot'áát níigo haadzíí'. 'Áádóo kwii Roger Davis hanáánáádzíí'. Díí naaltsoos nihich'į' yéelta' yęę diné t'óo 'ahayóí t'áadoo 'at'soo yik'ida'diitąq da níigo haadzíí', 'éí bąq díí naaltsoos nihich'į' yéelta'ígíí t'óo hasht'e'ndooltsos dóo bini' t'óo siłtsoozgo neeznáa ndoohah ní. Díí neeznáa nááhahígíí bighi' díí naaltsoos 'ánín'ígíí bídahoo'aahgo 'áaji' 'ahodoolzhish 'áko 'índa t'áa 'at'soo yik'idadi'-doot'jįł sha'shin ní. 'Áko 'índa nihá binda'doonish. Díí baa yádaati'go hodíina', 'áko 'at'sé t'óo kónígháníjį' ch'éézhdoojah ho'doo'niid. Yah 'anáájíjée'go t'áa 'éí baa yádaati'go hanáá-hoolzhiizh.

Mr. Wathen yee haadzí'ígíí.

'Ákwii yah 'ánínájíjée'go Bilagáana Mr Wathen gholghéhígíí binda'doonishii ts'ídá háidí yígíí biniighé 'at'sé 'íhwiidoo'áát danohsin níigo na'í-deet'kid. (Jó 'ákwii na'nigheeshgo k'éedilghéhígíí danohsinggo t'éiyá k'éedilghéehgi bíhoo'aahgo 'áaji' 'ahodoolzhish níigo 'ání.) Díí naaltsoos nihich'į' yéelta'ígíí t'óo ch'ídadidooh'áát doodaii' 'atdó' k'ad bee lq'adooleet' díiniid Mr. Wathen. 'Áádóo kóníigo haadzíí', Ndishchíí' binda'doonishígíí bini' 'at'sé hasht'e'ndee't'ąqgo yá'at'ééh háálá ní-dishchí'ígíí t'áa hólqó dooleet, 'áko 'éí doo nihits'ąq' t'áa 'adzaagóo dooleet da. T'áadoo le'é 'eeghi' dahólónígíí t'óo hasht'e'ndee't'ąqgo 'atdó' yá'at'ééh háálá 'éí 'atdó' t'áa 'eeghi' hólqó dooleet. Jó 'éí béesh dóo 'eejin 'áat'dishni'. 'Áko ndi díí Naat'áanii Néezjį tooh ní-línígíí 'ajigo hadoolt'eeł ha'nínígíí t'éiyá t'óo bił náas hodeeshzhiizhgo doo yá'at'ééh da, háálá náánáahdeé' dani-

(Page 4 bikáa'gi baa nááháne')

ADAHOONILIGII

Published on the first of each month at the United States Indian School. Phoenix, Arizona.

Address all letters to the Editor, 'ADAHOONILIGII. Education Office, Navajo Service, Window Rock, Arizona.

Subscription rate: \$0.50 per year. Make all checks and money orders payable to The Treasurer of the United States PIHS 3 1 47 1100

Robert W. YoungEditor
William MorganTranslator

2 Díí k'ad 1947 yihahígíí t'óó ha-nááyíítkánéédqáq' Wááshindoondi beehaz'áanii 'ádeit'ígíí yiniighe dah naháaztánígíí yah 'anáánájé'édqáq' ha-át'éego lá Wááshindoon béeso doo lq'í bits'áhinidéeh da dooleet lá daanígo yaa ndaat'ígíí hodeeshzhiizh. Siláago t'áa 'altso dóo siláago nda'at'eetígíí da t'áadoo biniighe béeso lq'í 'ats'adahinidéeh dooleet lá ta' daaní jiní. Wááshindoon yá ndaalnishígíí dó' t'áa bi'oh 'ánídooníífta' daaní jiní. Jó 'éi díí 'Indins danilíníí t'áadoo biniighehégoó béeso lq'í biniinaa 'ats'adahinidéeh daanígo 'adaaní. Ta' 'adaanígo 'Indin Service deitnigo 'Indins yindaalnishígíí doo hólqo da dooleet daaní jiní. 'Áko bini'di 'Indins danilíníí Bilagáana kéedahat'ínígi 'at'éego kéedahat'íi dooleet daaní jiní.

Lahgóó lá t'áa 'aaníí 'Indins ta' Bilagáana nahalingo kéedahat'íi. Jó 'áko ba'at'chíní Bilagáana ba'at'chíní t'áa yit da'ólta'. 'Áádóó 'Indins danilíníí ta' bee bich'í 'ándahazt'íi 'ádaadingo yá'at'éehgo kéedahat'íi. Lahgóó 'Indins danilíníí baa dahajoobá'igo kéedahat'íi, 'áádóó bee bide'adahoot'íi haa shíí néelqá'go bit yáadaa'á. 'Áádóó 'ólta' bi'oh neel'qágo kéedahat'íi.

'Indins danilíníí Bilagáanak'ehgo kéedahat'ínígi díí 'Indin Service gholghéhígíí ch'íheelghango t'áadoo 'adabidoolífta' da. Háálá 'éi bee bich'í 'ándahazt'íi doo lq'í da 'éi bāq. 'Indins danilíníí t'áa 'at'k'idqáq' yéek'ehgo kéedahat'ínígi t'éiyá díí 'Indin Service gholghéhígíí ch'íheelghango doo bá yá'at'éeh da. Háálá 'éi dííshjígóó bee 'ade'adahoot'íi bide'adanéelqá'go yit kéedahat'íi. Háálá 'éi 'ákódzaago t'áadoo bíká 'oolgheedí da dooleet. Kéyah binant'a'í Secretary Krug gholghéhígíí Naabeehó yitahgóó tádíyáhqáq' Naabeehó bikéyah bikáá' 'adahoot'íi 'altso hayíisidgo bit béehoozin. 'Áko Wááshindoondi nádzáago beehaz'áanii 'ádeit'ínígi yich'í haadzíi'go díí 'Indin Service ch'íhidoolgháq' dadohnínígi

t'áa 'íighisíi doo bihónéedzqáq' 'ada-dohní yidíiniid jiní. Tsosts'idiin dóo ba-aan náhást'éi náahaiídqáq' Hwéeldi noolghéedi Naabeehó Wááshindoon yit 'at'hada'deest'ánéedqáq' bee hada'iisdz'í yéé hanii t'áadoo 'altso bida'iilnéhé Naabeehó t'áa 'áhoodzaagóó bida'iilníf dooleet. Bee bich'í 'ándahazt'íi bini' t'áa bí ha'at'éego shíí yaa ntsídaakees dadíi'nígo. 'Áádóó 'Indins danilíníí ta' t'áa bí 'ák'indaaldzil dooleetígíí doo bihónéedzqáq da. Bee bich'í 'ándahazt'íi bide'adanéelqáq' 'éi bāq.

Kiis'áanii Haak'ohnii dine'é danilínígi ta' díí Wááshindoondi beehaz'áanii 'ádeit'ínígi 'Indin Service ch'íhidoolgháq' daanígo yaa ndaat'ínígi yiyíni'go kónígo naaltsoos yee 'áyiilaa lá. Díí naaltsoos 'áyiilaa yéé t'éiyá Be'aldíila Sinildi naaltsoos hane' bee hadahinidéhígíí bikáá' 'ályaa lá.

'Kiis'áanii ta' Haak'ohnii dine'é gholghéhígíí nishíí. Díí 'Indins danilíníí bini'dii Wááshindoon bílák'ee shijaa'ígíí shíí yá'at'ééh. Háálá 'éi nihaa 'áhalyáq' 'éi bāq.

'Bilagáana binant'a'í 'alqáq' naazíni biniighe naaltsoos 'ándahat'ínígi bini' 'Indins danilíníí 'atah naaltsoos 'ándayii'niit dooleet ha'nígo baa hwiiní-t'ínígi dó' doo shíí bihónéedzqáq da. Háálá 'Indins danilíníí lq'í doo yéigo da'íífta' da. 'Azhq' nizhónígo Bilagáana bizaad bee yádajit'íi ndi 'íhoo'aah doo 'altso bídahojit'íi dago 'at'é. Naaltsoos 'adahat'ínígi nihaa deet'qágo Bilagáana kéedahat'ínígi 'at'éego kéedahwiit'ígíí ta' doo bídaniil'qáq da. T'áa shíí 'aaníí 'Indins danilíníí ta' da'at'í. 'Éi t'áa 'altso baa shíí hózhq. 'Áko ndi lq'í 'Indins danilíníí baa dahajoobá'igo 'at'é. Naaltsoos 'ahí'niit'ígíí nihaa deet'qágo kéyah da dóo t'áadoo le'é nihee dahólónígi t'áa 'altso bik'é nda'ayíilghée dooleet. 'Éi ta' doo bídaniil'qáq da. Nihinahagha' danilíníí 'at'dó' t'áa 'altso baa háq. Hasin. Díí naaltsoos 'ahí'niit'ígíí nihaa deet'qágo nihinahagha' danilíníí nihits'qáq' doo 'ákódoonífta' da sha'shin. Wááshindoon t'áa bílák'ee shijaa'go t'éiyá American Indian Defense Association nihinahagha' bik'ehgo kéehwiit'íníí nihá yaa 'adahalyáq' 'at'é.

Díí kéyah bikáá' kéehwiit'ínígi bikáa'gi t'áadoo le'é t'áa níí niidzin shíí bee nihá haz'q. 'Áádóó t'áa nihinahagha' níí shíí 'éi doo bee nihaa náhódoot'ígíí go haz'q dóo doo nihits'adidoot'íí go haz'q. 'Éi bāq Kiis'áanii t'áa 'altso binahagha' t'áa dayótq'go yá'at'ééh. 'Éi biniinaa díí New Mexico náhászooígíí bighi' t'áadoo le'é Kiis'áanii bee bá nahaz'ánéé t'áa 'altso t'áa 'ákót'ée dooleet dishnigo yínishkeed."

Frank Routzen

Jó díí Haak'ohnii 'ánígo bini' shi-

dine'é Wááshindoon t'ah yílák'ee shijaa' dóo bini' t'áa 'at'k'idqáq' kéedahat'íi-néégi 'at'éego kéedahat'íi dooleet nígo 'aní. Háálá díí Haak'ohnii t'áa 'at'k'idqáq' bidine'é náas yikahqági 'at'éego bit yá'at'ééh 'éi yqá 'aní. Naabeehó dine'é shíí ta' t'áa 'at'k'idqáq' kéehat'íi-néégi 'at'éego bit yá'adaat'ééh. Bilagáanak'ehgo 'iinánígi 'átsé bídahwiidíil'áat' danízin, 'áko 'ólta' yá'adaat'éehii bá shódeidoot'eetgo yee 'ídahwiidoot'áat', 'áádóó 'inda t'áa bí danízinj' yik'ehgo kéedahat'íi dooleet. Díí diné lq'í t'áa 'at'qáq' 'at'éego yaa ntsídaakees. Jó díí 'at'ah ndaahdleehgóó bee 'ahit' dahóne', dóo baa ndaahat'íi.

New Mexico hoolghéego nánásdzooígíí bighi' State Legislature deitnigo beehaz'áanii 'ádeit'ínígi k'ad 'at'ah silíí jiní. New Mexico bighi' beehaz'áanii bik'ehgo t'éiyá 'Indins naaltsoos 'atah 'ándayii'niit'ígíí doo bee bá haz'q da. Jó 'áko 'éi k'ad lahgo 'ándoolníft'áko 'Indins danilíníí 'atah naaltsoos 'ándayii'niit dooleet nígo Bilagáana 'asdzaní ta' Yootódóó Mrs. Louise W. Hoover gholghée léi' yee naaltsoos níi-níitsooz jiní. Jó 'éi k'ad daats'í 'inda 'Indins 'ákót'éego bee badi'doot'áat'. 'Éi shíí 'at'ah nihit' bənáadahodoodzjít. Háálá Naabeehó 'ashiiké lq'í 'anaa' yéedqáq' 'atah ndaazbaa'. 'Áko t'áadoo le'é Bilagáana bee bá haz'áanii t'áa 'altso nihí 'at'dó' bee nihá haz'qágo yá'at'ééh.

Lah Be'aldíila Sinildi diné ta' 'Indin níí'ínígi léi' ndajilnishgo béeso "income tax" biniighe hats'qáq' ndahadláhígíí bá hooghan góne' naaltsoos shá hadidoolnífta' nígo yah 'íiyá jiní. 'Áádóó nabídíkidgo t'óó "Aq," nígo ch'ééh ndeízhdíftkid jiní.

"Bínanídíkidígi t'áa 'altso hazhó'ó baa hólne', háálá béeso nits'qáq' náhaasdlá'qáq ta' da naa ndoo'niitgo 'at'é," bi'doo'niid nt'éé' hastiinéé 'at'qáq haadzíi'go kóni jiní. "Béeso díkwíi shaa ndoo'niit sha'shin?" ní jiní.

"Háálá yidzaago chidí bikee' nits'qáq' níitsooz?" — "Tózis bighánjil lá!" — "Tózis hanii t'áadoo yiniit'qáq da?" — "T'áa dooda; jó níléi diné 'oodlqá'go 'atiin bāqhgóó sitínígi biza'azis si'qáq nt'éé' lá!"

1 T'AADOO LE'E LEEGHI' * * *

líinii nihighadeididoot'áá, dííniid. Díí tooh łajigo haalt'e'go kéyah bikáá' 'á-ts'íisigo ndahasdzooígíí t'áá'áhádi neeznádiin dóo ba'aan tádiin dóo ba'aan 'ashdladi miilgo haz'á bíghahgo bee bikáá' nda'nigheesh dooleet, 'áádóó béeso t'éiyá tsosts'idiindi miil nitsaígíí bíghahgo bik'é'ła' dooníí. Dóo díí neeznáá náahaiji' 'ahtso ła' dooníí, 'áko ndi 'ashdla' náhááh góne' diné k'ééda'didlée dooleet biniighe'ła' 'áaji' 'ahinéeh dooleet. 'Áádóó díí kéyah hasht'ehalnée biniighe' da'deezhnishgo diné naakidi miil dóo táadi miil da yilt'éego naanish bá hólóogo neeznáá ndoohah.

Mr. Provense yee haadzí'ígíí.

Mr. Provense gholghéhígíí 'ánígo Wáashindoondi beehaz'áanii 'adeit'í yiniighe' dah naháaztánígíí t'éiyá díí 'ólta' nihá yaa ndaat'ínígíí t'éiyá 'aghá yidaneedlį. Díí 'ólta'ígíí dó' t'áá 'iighisíí nihá bina'anishgo neeznáá ndoohah, 'áko neeznáá náahaiji' Naabeehó ba'á'łhíní t'áá 'ahtso da'ólta' dooleet. 'Áádóó Bilagáana yéé kónáádoo'niid, "Dichin nohtįigo doo 'ihoo'aah t'éiyá bi-dootkaal da dooleet. 'Éí bąą díí kéyah bee 'iináa dooleet biniighe' bina'anish dooleet ha'nínígíí dóo 'ihoo'aah bina'anishígíí t'áá bił 'ahqah 'yit'ihgo t'éiyá yá'át'ééh," níigo haadzíí'.

Na'nigheeshji' bee lá nda'iizlį'ígíí.

Díí baa yadaati'go t'áá 'iighisíí náahodoo'na', 'áko 'índa k'éé'dilghée biniighe' kéyah bikáá' hasht'ehodoolníí ha'nínígíí naaltsoos bee niiltsooz. Díí naaltsoos niiltsoozígíí 'ánígo Naabeehó bikéyah bikáa'gi t'áá na'nigheeshgo dá'ák'eh 'áhojólé'égi 'adahoot'éhégoó hasht'ehodoolníí biniighe' Wáashindoondéé' béeso ła' nihá ch'ínáádidoo-t'ááł níigo bee niiltsooz, 'áádóó 'éí t'áá ahtso diné yee lá da'asłį'go yee ndiijéé'.

'Ólta'ji' bee lá nda'iizlį'ígíí.

'Áádóó 'ólta' bi'oonishgi bee lá náá'ásdlį' 'éí t'éiyá 'á'łhíní hastáą bi-nááhaidóo deigo hastá'áadah béédáa-haiji' 'ólta' t'áá 'iighisíí bínílkadgo da'ólta' dooleet ho'doo'niid háálá tsosts'idiin dóo ba'aan náhást'éí náahaiídąą' Hwéeldi hoolghéegi t'áá 'ákót'éego naaltsoos bee 'ályaa, 'éí bąą.

Na'aldlooshji' bee lá nda'iizlį'ígíí.

'Áádóó kwii Sam 'Ahkeah dibé dóo łį' bihidi'níłgo bi'oonishígíí 'ashdla' náahaiji' 'áádoolzįł níigo yee naaltsoos niiníłtsooz. 'Ashdla' nínáhahgo 'índa na'aldloosh há nínádaóltah dooleet ní, 'áádóó Naabeehó t'áá bí bikéyah yaa 'adahalyąą dooleet dóo kéyah na'aldloosh bide'ádooníłígíí dó' t'áá bí yee 'ádaa 'adahalyąą dooleet ní. Naabeehó diné'é t'óó 'ahayóí, na'aldloosh dah deiléhígíí bee 'iiná, doo bíghah da, 'éí

bąą k'ad kodóo kót'éego na'aldloosh bi'oonish dooleet dííniid. Béesh bąą dah naaznilígíí t'áá 'ahtso bił yá'ádaa-t'éehgo t'áá 'ahtso yee lá da'asłį'.

'Áádóó biiskání yah 'anáajįjé'go Naabeehó binant'a'í béesh bąą dah naaznilígíí táá' béesogo 'ada'iit'aahígíí hastáą béesogo 'ada'iit'aahgo 'ádooníł ho'doo'niid. 'Éí t'áá 'ahtso bee lá 'azłį'.

Naabeehó bisiláago béeso ła' 'áda náadayókeed.

'Áádóó Naabeehó bisiláago dahoníłnéhígíí tók'í bibéeso ła' bá bikáá' dah náádoo'niłgo bee náás doolkił ha'níigo baa náahwiiníst'įid. Díí t'áá 'ahtso yee lá náada'asłį'.

T'áá nínáháhah bik'eh Wáashindoongóo 'ahtnáá'áldah dooleet ho'doo'niid.

'Áádóó t'áá nínáháhah bik'eh Naabeehó béesh bąą dah naaznilígíí ła' Wáashindoongóo 'ahtnánakah dooleet ho'doo'niid. 'Áádóó tók'í bibéeso bik'é 'ahtnáá'áldah dooleet ho'doo'niid. Díí dó' bee lá 'azłį'. 'Áádóó bik'iji' 'índa diné náhást'éigo 'ahtnánakah dooleet 'áko ha'át'íhí da bee 'ahts'á'ildee'go łaji dahodínoołnéet biniighe' náhást'éí 'ályaa. 'Áádóó diné bił dah ndahaz'ąądéé' t'áá 'ahtso bidine'é ła' Wáashindoongóo bá 'ahtnáadaakah dooleet biniighe' náhást'éigo 'ályaa. Díí t'áá 'ahtso bee lá 'azłį'. 'Áádóó diné Wáashindoongóo 'ahtnáadaakah dooleetígíí Naabeehó dine'é t'áá bí bee bídahólníh dooleet ho'doo'niid.

Náá'ákóne' t'éiyá Tódínéeshzhee' hoolghéedi naalghéhe yá sidáhí ła' tó yá hasht'ehodoolíł biniighe' badi'doo-t'ááł ha'níigo bee lá náá'ásdlį'.

'Áádóó Sam 'Ahkeah díí zhíní Naat'áanii Nééz hoolghéedi 'á'łah diidleet dííniid. Ndi naat'áanii James Stewart 'ánígo beehaz'áanii 'ánígo Tségháhoodzánígi t'éiyá 'á'łah ná'ádlee dooleetgo bee haz'ąą lá ní.

Díí béesh bąą dah naaznilí 'á'łah sil'ígíí lą'í t'áá 'iighisíí yá'át'éehgo t'áadoo le'é nayik'iyádaasti'. Albert (Chic) Sandoval dóo Paul Jones t'áá 'iighisíí yá'át'éehgo bidine'é yá 'ata' hoolne'. 'Éí 'ałdó' baa 'ahééh hasin.

3 Na'nízhoozhígi nítch'i bee hane'é bá haz'ánidóo k'ad t'áá yiską damįigo ná'ádlee bik'eh 'ahtné'é'ááh dóo bik'iji' dįį'góo 'oolkiłgo t'áá dinék'ehji' t'áadoo le'égóo daha'niihi bee yánatih. Diné ła' Anselm Davis gholghé 'éí dinék'ehji' nánálnih. T'áadoo le'égóo hane' dani-líinii t'áá baa hóne'égi 'adaat'éhígíí Navajo Newscast, Radio Station KGAK Gallup, New Mexico hoolghéhéji' bił naaltsoos 'adaahle'. Díí dinék'ehji' nánálnihígíí diné lą'í bił béedahózin, 'áko nítch'i bee hane'é bá na'az'ąągóo yaa 'á'łah náadaaleeh.

WANDA McCRAY BEESO YIK'E 'IIDOOULTAHIGII BAA YI'NIL

⁴ Naabeehó 'at'ééd ła' Wanda D. McCray gholghée léi' béeso neeznádiin dóo ba'ąą 'ashdladiingo baa yí'nil jini Illinois Federation of Women's Clubs gholghé 'éí béeso baa deiznil jini. Díí béeso haa yí'nilígíí t'éiyá bik'é 'ajólta' dooleet biniighe' haa yí'nil jini. 'Á'łhíní da'ólta'ígíí t'áadoo le'é yídahool'ąą' yéé ná't'ąą' bee nínálkaahígíí baa na'asdee'go hó 'atah 'aghá t'áá 'ahtso bée hojisin lágo bee béeso joosbą jini. Bila gáana 'at'ééke dó' ndilt'éego t'áá 'ákó' t'éego béeso yoosbą jini. Jó k'ad baa ntsáhakeesgo Naabeehó ba'á'łhíní ndi t'áadoo le'é 'ákódaat'éhígíí ła' yidoolíł lá hwiinidzin. Díí 'at'ééd Wanda gholghéhígíí t'éiyá Tséhootsooídóo Mr. & Mrs. Paul D. McCray gholghéii be'a-t'ééd jini.

SILAAGO INSURANCE BEE DAHOLONEE

⁵ Siláago 'atah danohłínéedąą' Life Insurance deitnínígíí biniighe' béeso ła' nihits'ąą' ndahadłááh nt'éé'. Díí Life Insurance gholghéhígíí t'éiyá neeznáadi miil bąąhílnígíí biniighe' béeso nihits'ąą' ndahadłááh nt'éé'. 'Áko ndi doo lą'í bik'é nihits'adahinidéeh da nt'éé'. Díí Life Insurance gholghéhígíí ts'ídá t'áá 'ákónéehé nihee dahóló. Háálá 'éí háadi da t'áadoo le'é nihiisxįigo díí béeso neeznáadi miilígíí niha'á'łhíní bich'į' ndahalghée dooleet. Nihimá da doodaii' t'áá bízhi' bikáá' 'óo'łaa shį' 'éí bich'į' ndoolghéet. Diné siláagotahdi ndaakai yéedąą' Life Insurance bee dahólónéé 'azhá siláagodéé' nínáheeskai ndi díí Insurance gholghéhígíí t'ah ndi bee bá haz'ąągo 'át'é. Jó 'éí t'áá náhidizíid doodaii' t'áá nínáháhah bik'eh bik'é ni'jiiłéego t'éiyá 'ákót'é. Siláago-di njigháhąądéé' Insurance biniighe' béeso hats'ąą' bihidi'níłéé t'áá 'éí bi-k'ehgo bik'é ndajiile. Ndaalnishígíí ła' t'áá náhidizíid bik'eh yik'é nda'iile. Doo ndaalnishígíí t'éiyá t'áá'á'f nínáháhahdi 'aghaa' doodaii' dibé yázhi da nínádayiłnihgo 'índa t'áá łaji' 'ahtso yik'é nínáda'adlée. ła' díí Insurance t'áadoo bik'é nínáada'nohtłéhí t'óo nihits'ąą' bee 'ada'iiz'ánígíí Veterans Administration yá ndaalnishígíí biniighe' baa hohkááh. 'Éí hazhó'ó t'áá 'adaat'éegi yee nihił dahodoolnih. Tségháhoodzánígi Naabeehó naaki Veterans Administration yá naalnishgo síké. 'Éí baa hohkááh dóo t'áá bína'ídídéeshkił danohsin shį' bínadabídółkid. 'Áádóó t'áadoo le'é bee nihich'į' 'ándahaz-t'í'ii da bee bił dahółne'. 'Éí 'ákódaat'éhígíí diné yá yaa yinít'į yiniighe' síké.

Łichíi'go 'Ahtná 'Asdzohígíí t'áá 'ánółtso bíká' oohjeeh.

SILÁAGO ŁÓÓ'TSOH HADAASHZHEE'

⁶ Nihisiláago ła' t'ah ndi kéyah Korea gholghéego si'ánigíí yikáa'di ndaakai. Díí siláago 'áadi ndaakaaígíí 'ádadahodeesłáá' dóo doo bił dahóots'iid da jiní. Háálá diné 'áadi kéedahat'ínigíí Bilagáana bizaad doo yéedahósín da. 'Áko ła' bich'í' ha'doodzih yéé doo bihónéedzq̄q̄. 'Ákódahoot'éégóó Łichíí'go 'Ałná 'Asdzoh yá ndaalnishígíí siláago yiká 'anájah. 'Áko díí Korea hoolghéedi siláago doo bił 'adahayq̄q̄ da dooleet biniighe siláago łóó'tsoh "whale" deíłnínigíí hadadoolzhah daanigo tsinaa'eeł "whale" bee hada'azheehígíí bá bik'é na'ilyáago łóó'tsoh hadajishzhee' jiní.

American Red Cross Photo

Łóó'tsoh t'ádoo hodíí-na'í ła' dajiiłtsq̄ jiní. Díí łóó'tsoh t'ah nt'ée' tághí' náhoolghałgo dajiiłtsq̄ jiní. Bitsiits'iin bikáádóo dó' tó yaat'i'go 'anáyiił'ijhgo sitj jiní. Díí kwii naaltsoos bikáa'gi be'elyaaígíí t'éiyá łóó'tsoh bił 'azhdiiłdōghgo bikáa'. Díí bee 'azhdiiłdōghígíí t'éiyá łóó'tsoh bee bił da'dildonígíí 'át'é. 'Éi k'aa' t'łóót bidiit'i'go bee łóó'tsoh bee bił 'adildon. Díí łóó'tsoh bił 'azhdiiłdōghígíí t'éiyá łóó'tsoh yéé jisiihgo hats'q̄q̄' táł-t'ááh yilghod jiní. Jó díí k'ad kót'éego Łichíí' 'Ałná 'Asdzoh yá ndaalnishígíí siláago yiká 'anájah. 'Áádóo díí Łichíí' 'Ałná 'Asdzoh gholghéhígíí ts'ídá t'áa 'ákónéehé 'áká' e'elgheed gholghéii binaanish danilj. Háálá k'ad siláago ła' tónteel ghónaanídi doo bił dahats'íidgóo yik'ee ti'dahooníih. 'Áko Łichíí' 'Ałná 'Asdzoh gholghéhígíí biká 'anadaajahgo bee doo bił 'adahayq̄q̄ da dóo 'áko siláago t'ádoo le'é baq̄hagi 'adaat'éhígíí doo yee 'adq̄q̄ dah dahoyool'aat da.

AGNES DODGE 'AHEHESHIIHDEE' NAALTSOOS 'AYIILAA

⁷ 'At'ééke 'Ahéshéshiihdi da'ólta'ígíí ła' kóniigo Tségháhoodzáníji' R. W. Young gholghéhígíí yich'í' naaltsoos 'ayiilaa. Agnes Dodge gholghé'éei naaltsoos 'ayiilaa kóniigo—

"Yá'át'éehgo kodi 'ólta'gi naashá. 'Ólta'ígíí 'aldó' yá'át'éehgo 'ólta'. 'Ałchíní kwii da'ólta'ígíí dó' t'áa 'ałtso bił yá'adahoot'ééh. Kwii t'áa 'áłaji' deesdóo doo ninádahałtj. "Bá da'ólta'í 'aldó' yá'át'éehgo bá da'ólta'. 'Ihoo'aah t'áa 'ałtso yee nihíká 'anadaajah. 'Éi bee t'áa lq'ígóo 'ída-hwiil'aah. T'áa 'áko ndi t'áa Naabeehó bitahdi da'ólta'ídi t'éiyá t'áa 'iighisíí t'áa yéigo 'ihoo'aah nt'ée'. T'áa nihikéyahdi t'ádoo le'é bídahoo'aahígíí t'áa dabidziil nt'ée'. Kwii t'éiyá t'áa béedahóziní ndahalínigíí t'éiyá bídahwiil'aah. 'Áko ndi t'áa kwii shił yá'áhoot'ééh dóo t'áa lq'ígóo t'áa 'ákwíí jł 'ídahwiil'aahgo 'át'é.

"Naabeehó ba'áłchíní kwii da'ólta'ígíí lq'í k'ad 'ayóo Bilagáanak'eh yádaakti' daazlji. ła' Bilagáana bizaad t'áa iighisíí yá'át'éehgo yee yádaakti' daazlji. 'Éish dó' 'aadi nihikéyahdi da'ólta'ígi t'éiyá 'áłchíní doo Bi-

lagáanak'ehjí yádaakti' da łeh. Kwii 'éi doo 'ákót'ée da. 'Áádóo t'áa 'áłaji' t'ádoo le'é baa nda'aldeehígíí bee kwii shił yá'áhoot'ééh.

"Náášt'éei yígíí dayíníilta'ígíí 'ahbínigo 'ałné'é'áahji' nda'íniiltah. Da'íniilta'go dji'go 'ałkéé' haz'q̄q̄go bídahwiil'aah. Arithmetic gholghéhígíí 'áłtsé bídahwiil'aah łeh. 'Áádóo náábíkéé' góné' t'éiyá t'ádoo le'é naalkaahgi, jó 'éi science deíłní. 'Áádóo náá'ákwii t'éiyá naaltsoos ghólta'gi bee 'ínáadahwiil'aah. 'Áádóo Bilagáana bizaad bíhoo'aahgi baa náahálzhish. 'Éi bídahwiil'aahgo 'ałné'é'ááh. Díí t'áa 'ałq̄q̄ 'adaat'éego bídahoo'aahígíí t'áa 'ałtso t'áa sahdii bá'ólta'í bá dahólq̄. 'Ałné'é'ááh dóo bik'iji' t'éiyá naanish bídahoo'aahgóo 'ałnáadeiikah. 'Éi t'áa 'áadi ndeiiłnishgo ła' t'éiyá náada'ólta' łeh. Shił t'éiyá da'iigisigi nináashnish.

"Áádóo honeeni t'áa 'áłaji' baa na'aldeeh. Jó 'éi jooł bee ndajinéhígíí dóo nihináát dó' 'aná'iilki'. 'Éi doo bee

Nihitahgóo da'ólta'ígíí 'áłchíní 'ashdladi miil dóo ba'q̄q̄ 'ashdladi neeznádiingo t'éiyá bíghah jiní.

TSAHODINIHH NTSAAIGII NAAŁNIIH

⁸ Naabeehó bikéyah bikáa'gi kéedahwiit'ínigíí 'azee'íí'íní dóo 'asdzání 'azee' 'ádeit'ínigíí t'áa 'iighisíí nihi'oh neel'q̄. ła' nihá-shónáadeidoot'eeł ndi béeso bá 'ádin 'éi baq̄. Be'ak'id Baa 'Ahoodzání hoolghéhédi tsq̄hodinihh ntsaaígíí naalniih jiní. Da'ólta'góo 'ałdó' 'áłchíní lq'í łichíí'go 'q̄q̄h hadaa-jeehígíí baq̄h hadaazhjéé' jiní. K'ad 'éi lq'í yá'át'ééh ndaasdlji' jiní. Be'ak'idgóo tó naazkánigíí jidlq̄q̄go díí tsq̄hodinihh ntsaaígíí hodilnah. Jó díí be'ak'idgóo tó naazkánigíí hodinaahgo doo yá'át'éeh da yileeh. Ch'osh doo yit'íinii gholghéii bii' haleeh. Díí tóhígíí 'áłtsé daazhbéezhgo dajidlq̄q̄go yá'át'ééh. 'Áko t'ádoo le'é 'q̄q̄h dah dahoyool'aatj doo hodilnéeh da.

GOLIZHII YOO' 'ADAHOLTL'IID IGII BAA 'ADAHOLYA

⁹ Iowa hoolghéego náhásdzooígíí bighi' haa'í shjł nizhdilt'éego gólizhii daaztsq̄q̄ léi' yah 'i'iniłt' bichidí ła' biih jiyiłłhan jiní. 'Éi yah 'i'iniłt' ndilt'éego chidí yii' síkéego. 'Éi biniinaa yah 'i'iniłt' báhóochjłd. Díí nizhdilt'éego gólizhii 'ajiyiłłhan yéé béeso neeznádiin 'ák'é ninájidłá jiní. Dóo chidí yéé bii' táahásgiz dóo yah 'i'iniłt' bi'ée' yéé dó' há náánásgisgo béeso naadiin 'ashdla' bee haa náánáozybq̄ jiní.

DINE ŁA' DAAZTSAŁ LA

¹⁰ Jim Dághaaltchíí' gholghéé nt'ée' Na'nizhoozhídi daaztsq̄q̄ lá jiní. Honeeni baa niná'aldah biniighe ná'ázt'i'ígíí yiniit'aagóo sitjł lá jiní. Yisdlił daats'í lá jiní. Díí hastiinéé t'éiyá tádiin dóo bá'aan tseebíí bináahai nt'ée' jiní. Tóháálj hoolghéedi t'éiyá bighan nt'ée' lá jiní.

¹¹ Nihikéyah United States gholghéhígíí bikáádóo nléi tónteel ghónaanídi kéyah Russia gholghéhígíí yikáa'di diné kéedahat'ínigíí bich'í' nłch'i bee hane'ée bee yánatih. Bich'í' yáti'go kodi 'adahoot'éhígíí t'áa 'ałtso bee bił hane'. 'Áko 'éi bił 'ahéedahodiilzjił biniighe. 'Áádóo danihik'is dooleet biniighe.

'adahayq̄q̄ da. Náánáłahdi da'ólta'ígíí bił jooł bee ninádaji'neeh.

"Díí 'ihoo'aah nihá 'ashja'iilaagíí t'áa 'iighisíí shił yá'át'ééh. Díí kwii 'Ahéshéshiih hoolghéegi 'iínishta'ígíí dó' shił yá'át'ééh. 'Áádóo baa 'ahééh nisingo 'ahool'aa dooleet. Díí k'ad 'iínisingo t'éiyá ts'ídá bineesh'q̄q̄ji' 'ałtso bíhwiideesh'áał nisingo baa ntséskees."

Yours respectfully,

Agnes Dodge.

LEEJIN

¹² 'Ałk'idáq' díí nahasdzáán bikáá' łahgo 'áhoot'éé nt'ée' jini. 'Ałk'idáq' dadii'níigo doo díkwíidi neeznádiin náahaiídáq' 'ááłdadii'níi da. Díí t'éiyá neeznádiindi miil ntsaagíí bíghahgo náahai yéedáq' daats'í 'ááłdadii'níi.

'Íldáq' díí nahasdzáán bikáa'gi diné 'ádingo, t'áadoo le'é tághi' dahólónígíí, jó 'éi' 'ádaat'éii da t'éiyá dahólógo t'eejin dahodideezl'íí jini. 'Íldáq' sh'íí nahasdzáán bikáa' tó t'éiyá 'aghá hólóq' nt'ée'. T'áa 'áłaji' ndahaltin dóo t'áa 'áłaji' n'íłch'i dítłée'go biniinaa n'íłch'iígíí 'ayóo sido nt'ée' jini.

Díí honeezdooígíí beego t'áadoo le'é ndanise'ii t'áadoo hodina'í ndanise' nt'ée' jini. 'Áko 'éi' haash'íí daníłnééz ndaadleeht' nt'ée'. 'Áádóo díí ndanise' yéé haash'íí n'íłtsxo daazl'íígo 'ta' taah hineezdee' dóo 'ta' hasht'ish yíih dahineezdee'. N'íłch'i gholghéhígíí t'éiyá t'áadoo le'é bee dadildzid. Tághi'di dóo t'eeghi'di n'íłch'i 'ádaadingo biniinaa díí ndanise'ii taah dahineezdee'ée t'áadoo dadíłdzid da.

'Áádóo sh'íí t'áadoo le'é ndanise'ée t'óo 'ałk'idahiíłdzidgo hodeeshzhiizh. Ghónáásdóo sh'íí díí t'áadoo le'é 'ałk'idahiíłdzidígíí haash'íí yidéetáq' sil'íí. 'Áádóo díí t'áadoo le'é 'ałk'idahiíłdzid yéé t'eezh bikáa' dahazl'íí dóo tsé dó'. Díí bikáa'gi t'eezh dóo tsé da hazl'ígíí t'áa 'íighisíí danidaaz daazl'íígo díí t'áadoo le'é 'ałk'idahiíłdzid yéé yee 'ałch'í' kódayiilaa. 'Áádóo díkwíidi miil sh'íí nínáánáahaigo díí t'áadoo le'é 'ałk'idahiíłdzid yéé t'eejin dabiidii'nínígíí násdł'íí.

'Áádóo sh'íí nahasdzáán bikáa'gi łahgo 'áhoodzaa. Ndahaltin yéé t'ah bi'oh 'át'éego ndahaltin hazl'íí. 'Áko nahasdzáán bikáa' łahgóo dahóółtsaii hazl'íí. T'áadoo le'é 'íldáq' tághi' dahinánée 'ta' ni' yikáa'góo dahiná daazl'íí. 'Áko 'éi' yee ndadidzih dooleet' biniighé bijé yilzólíi dahazl'íí. 'Ła' t'éiyá t'áa tághi'di kéedahat'íígo hodeeshzhiizh. Ni' yikáa' kéedahat'ínée 'ta' na'ashó'ii daazl'íí. 'Ła' 'ayóo 'ádaníłd'íí daazl'íí. Na'ashó'ii daazl'íí 'ta' bích'ííh dóo bitsee' bíłatahji' neeznádiin dóo ba'aaan naadiindi 'adées'eezgi 'ádaníłnééz daazl'íí. 'Áko sh'íí díí t'áadoo le'é 'ałk'idahiíłdzid yéé t'eeghi' hóló sil'íígo

Naakidi miil náahaiídáq' tóniteel ghónaaan'ídi Greek dine'é kéedahat'ínée díí t'eeghi'di t'eejin dahólónígíí t'áa bił béeedahózin nt'ée' jini.

K'ad t'éiyá díí t'eejinígíí t'áa 'íighisíí t'áa 'ákónéeheego baa ntsáhakees. Leejin 'ádingo sh'íí k' na'ałbqqsii 'ádaadin dooleet' nt'ée'. Leejin 'ádingo sh'íí t'áadoo le'é béesh bee 'ádaalyaago bee nda'anishígíí 'ádaadin dooleet' ní-t'ée'. Díí t'eejinígíí binahji' t'áadoo le'é béesh bee 'ádaalyaago nihá ndaalnish

hazl'íí. Háálá 'éi' diné haash'íí néeláq' ndi yilááh 'ádabóodziil. K' na'ałbaasii bitsiits'iiin t'ááłá'í si'ánígíí diné dabi-dziilii neeznádiindi miil yilt'éego yee bóodziil. Jó 'áko k'ad k' na'ałbqqsii bitiin bikáa'góo diné neeznádiindi miil yilt'éego k' na'ałbqqsii 'ta' deídz'isgo doo beekt'ée da. 'Áádóo k'ad k' na'ałbqqsii 'ayóí 'ánéeláq', 'áko diné t'áa yil-'áa nt'ée' ndi doo yíneel'áq da. T'áadoo le'é bee nda'anish biniighé 'ádaal'ínígíí dó' k'ad diné haash'íí néeláq' yíighahgo binaanish ndaat'í. Díí bee nda'anishí yígíí beego t'áadoo hodina'í naanish 'ta' yit'í, 'áko ndi díí bee nda'anishí 'ádaalyaagíí t'eejin gholghéii bee 'ta' yidzaa. Leejin dook'áqłgo siil 'ííł'í dóo 'atsinilt'ish 'ííł'í, 'áko t'áa 'éi' t'áadoo le'é bee nda'anishii ndayiiłnáago bee nda'anish.

Leejin dook'áqłgo t'áadoo le'é chonáadaot'íinii t'áa bini'di t'áa 'ádzagóo nínáadahadleeht' 'át'é. Leejin dook'áqłgo deigo 'ada'iijoołígíí bii' 'łidí bá 'ádaalyaago díí bii' 'łidí yígíí siil bii' ndahwiileeh. Díí siilígíí niik'asgo tó nahalin nínáánádleeht', 'áko 'éi' 'coal tar' deiłnínígíí náánádleeht'. Leejin dook'áqłgo dó' ha'át'íish'íí 'łikongo na'ajooł'ii (gas dabiidii'nínígíí) bits'áqđóo hanáa'iijooł. Díí gas hanáa'iijoołígíí t'áa 'éi' béesh bii' k' 'ta' gas bee dadiltł'íígíí yii' chonáánaot'í. Leejin dook'áqłígíí 'ałdó' t'áadoo le'é ammonia deiłnínígíí bits'áqđóo hóló. Leejin dook'áqłígíí bits'áqđóo 'ałdó' t'áadoo le'é coke gholghée 'léi' nishónááhoot'eeh, 'áko 'éi' t'áa t'eejin nahalingo náadadiltł'í' 'leh.

Leejin naakidi miil dahidédlo'go jidit'ígo bits'áqđóo ammonia gholghéhígíí 5 gallons bíghahgo nishóhoot'éeht. T'áa 'éi' bits'áqđóo 'ałdó' naphtha 6 gallons bíghahgo dóo 'ak'ahk' 26 gallons bíghahgo, dóo creosote gholghéhígíí dó' 17 gallons dóo 'ak'ahk' 'ta' anthracene gholghéhígíí dó' 38 gallons bíghahgo dóo jeeh dó' haash'íí néeláq' bits'áqđóo nishóhoot'eeh.

Naphtha gholghéego t'eejin bits'áqđóo hazl'íí bits'áqđóo benzene gholghéhígíí nááhádleeht. 'Áko díí benzene gholghéhígíí nát'oh bee ndadiiltł'íígíí biih ndaadzi'go bee náadadiltł'í. Benzene gholghéhígíí dóo anthracene náánáolghéhígíí bił 'ahíi'nilgo t'éiyá bits'áqđóo 'aghaa' bee deilzh'íhígíí hóló. 'Áko díí bee 'iilzh'íhígíí dóo bee 'iilchx'íhígíí t'áa 'ałtso naalghéhé bá hooghandéé' ndahiilniihígíí t'áa 'ałtso t'eejin bits'áqđéé' nihwiileehii 'át'é.

Díí jeeh t'eejin bits'áqđéé' nihwiileehígíí t'éiyá tsin dóo tsé da baqah 'ádaal'í, 'áko doo haada daanéeh da. Díí jeehígíí dóo t'eezh lime gholghéhígíí dóo hasht'ish dits'idí (clay) bił hasht'eelyaago t'éiyá k'ad 'atiingóo bee dahashdléézh. 'Éi' k'ad 'atiingóo bee 'ada-

hozhdéesxéel. 'Ła' kin bikáádéé' bee daashdléézh, 'áko doo tó bighá daazl'íí da.

Ammonia gholghéego t'eejin bits'áqđóo nihwiileeh yéé t'éiyá bii' honnezk'azí yii' choo'í. 'Áko 'éi' bee da'neezk'az. Coal tar deiłnínígíí yéé t'éiyá bits'áqđóo 'azee' haash'íí néeláq'go 'ádaal'í. Jó 'éi' 'ta' hanáa' bich'í' da'azee'. 'Ła' t'éiyá hajéi yilzólíi biih yit'k'asgo bich'í' da'azee'.

Kin lq'í hadaas'áágóo t'éiyá kó-t'éego t'eejin bits'áqđóo t'áadoo le'é 'ádaal'í. 'Áko diné 'ákwii kéedahat'íinii gas t'eejin dook'áqłgo bits'áqđóo hólónígíí chodayooł'í. Jó 'éi' 'ta' yee da'ałbéezh 'leh. 'Ła' dabighan góne' bee dahoneezdo. Díí coke deiłnínígíí t'eejin bits'áqđóo hólónígíí t'áa t'eejin nahalingo náadadiltł'í, 'áko 'éi' béesh bee dadilgh'ííh. Háálá díí coke gholghéhígíí t'eejin bilááh 'át'éego sido 'éi' baq.

Naabeehó bikéyah t'áa si'áq' nt'ée' bighi' t'eejin hólógo 'át'é. Hahgo da sh'íí t'áa hoolzhishgi díí t'eejinígíí Naabeehó dine'é t'áa bí hadeigéedgo chodayooł'í dooleet, dóo ndayiiłniih dooleet.

NAANISH BA 'ADAADINII BICH'Í' NDA'IILGHEHIGII

¹³ 'Anaa' baa na'aldeehéedáq' Naabeehó t'óo 'ahayóí k' na'ałbqqsii bitiin yqah ndaalnish nt'ée'. T'áa náhidizííd bik'eh béeso hach'í' ndahalghéhígíí 'ta' hats'áq' ndahadlááh nt'ée'. Jó 'éi' naanishígíí 'ádaasdiłdgo 'índa hach'í' nínadahidoolghéet' biniighé. Jó 'áko 'éi' k'ad lq'í 'ákót'éego diné doo ndaalnish da hazl'íí. 'Áko béesh nt'í' yqah ndaalnishgo béeso bits'áq' ndahaasdlá'áq' bich'í' nínadahidoolghéet'go bá haz'á. Jó díí 1945 náhaháq' yighi' ndaashnish yéé t'éiyá. 'Áádóo béeso ts'ídá 'ánéelt'e'gi hats'áq' ndahaasdlá'áq' t'éiyá bik'ehgo hach'í' nda'iilghée dooleet. 'Ła' lq'í bits'áq' ndahaasdláá'. 'Ła' 'éi' doo lq'í da. Díí na'iilghéhígíí jii'keed dóo haa deet'áqgo naanish 'ta' chónáajoost'e'ji' hach'í' ni'iilghée dooleet. 'Áádóo naanish t'áa 'íighisíí hájít'í dooleet 'ałdó'. Béesh nt'í' baqah nda'anishígíí doodaii' t'áa haa'í da naanish haa deet'áqgo t'áa 'áko ch'ízhdoolnish. Naanishígíí doo jiniizin dago t'áa 'áko hach'í' na'iilghéhéé hats'áq' 'áadoolzijił.

'Asdzání 'ta' béeso hasht'e' niyii-niiłgo yadiizini yee nei'áa nt'ée' t'áa yit' yóo 'i'iyiłthan lá jini. Díí yadiizini t'éiyá béeso tseebíidi neeznádiin bíghahgo bii' sinil nt'ée' jini. 'Éi' sh'íí ts'iilzéi yáadaa'áágóo t'ah ndi ch'éeht hazhniłá jini.

Łich'í'go 'Ałná 'Asdzohii t'áa bída-nooł'ánigo bee bíká 'oohjeeh. Kóhonishéiigo bee 'i'oolghodígíí ndi bee hool-doh dóo t'áa 'íighisíí baa 'ahéeh hasin.

'INDINS 'ATAH NAALTSOOS 'ADAYIINIIL DOOLEELIGII

¹⁴ Yootó bináhasdzooígíí bighi' beehaz'áanii 'ádeit'ínígíí k'ad Yootóodi 'álah niljigo díí 'Indins New Mexico yíí k'éedahat'ínígíí 'atah naaltsoos 'a'ndayii'nił dooleet daats'í daaniigo yaa ndaat'í. Wáashindoondéé' kéyah binant'a'í J. A. Krug gholghéhígíí Yootóogi beehaz'áanii 'ádeit'ínígíí kóníigo yich'í' hane' 'áyii-laa lá:

"New Mexico bighi' 'Indins k'éedahat'ínígíí Bilagáana 'aláqji' naazíinii ninádaa'nilgo 'atah daats'í naaltsoos 'a'ndayii'nił dooleet ha'níigo baa hwiinít'í ha'níigo yíinii'. Díí 'Indins danilíinii 'atah naaltsoos 'adayiinił baa deet'áqgo t'áá 'íghisíí yá'át'ééh dooleet. Háálá 'áko 'éí náás deeskai niljigo dooleet. Shí 'íinisingo t'éiyá 'Indins danilíinii naaltsoos 'atah 'adayiiniłgo t'áá bee bá haz'á nisin. Háálá naadiitáá' náahaiídáq' Wáashindoondi 'Indins danilíinii t'áá 'a'ktso 'citizens' daniljigo dooleet ha'níigo beehaz'áanii 'ályaa. Naadiin náhást'éí náahaiídáq' 'anaa' hazlji'go 'Indins danilíinii lq'í 'atah ndaazbaa'. 'Ániid 'anaa' náahásdlí'édáq' 'Indin danilíinii naadiin 'ashdladi miil yilt'éego siláago 'atah náadanidljí nt'ée'. Dóó dízdiindi miil yilt'éego 'anaa' bá nda'anishgóó 'atah ndaashnish. 'Éí bee baa ntsáhakeesgo Bilagáana bee bá nahaz'áanii t'áá 'a'ktso 'Indins danilíinii dó' bee bá nahaz'á hwiinidzin. Łahgóó 'Indins danilíinii k'éedahat'ínígíí Bilagáana bee bá nahaz'áanii t'áá 'a'ktso bee bá nahaz'á. T'áá hazhó'ó New Mexico dóó Arizona gholghéego náhasdzooígíí bighi' t'éiyá beehaz'áanii doo 'a'ktso 'Indins danilíinii bee bá nahaz'áq da," níigo hane' 'áyiiilaa jiní.

'Áádóó New Mexico dóó Governor nilínígíí Wáashindoongóó Mr. Krug yich'í' kóníigo hane' 'ánáyiidláa jiní—

"Wáashindoondi ndajikaaígíí 'Indins danilíinii ts'ídá 'ádoolníłgi t'áadoo kót'éego danihijiniigo yá'át'ééh. 'Indins danilíinii Wáashindoon doo baa 'áhalyáq da silji'go dóó t'áá bí 'ádaa' 'adahalyá daazlji'go 'índa 'ádanihijiniigo 'éí t'áá 'áko. 'Indins danilíinii Wáashindoon yílák'ee haakaigo 'índa t'áá bini'ídi 'atah naaltsoos 'a'ndayii'nił dooleet, háálá 'áko bikéyah da yik'é nda'iilée dooleet 'éí bąq.

'Áádóó Indins danilíinii t'áá Wáashindoon yílák'ee shijaa'go 'atah naaltsoos 'adayiiniłgo 'ályaago nda'iisihígíí doodaii' doo 'ákqó 'ádaat'ínígíí baa hwiinít'í doo bihónéedzq da dooleet, háálá 'Indins bá náhasdzo bighi'ji' Wáashindoon yaa hóchj', 'éí bąq.

Yootóodi 'Indins 'atah naaltsoos 'adayiinił dooleetígíí baa hwiinít'íigo Sam 'Ahkeah 'ákqó naayá jiní. 'Éí shí 'áadi 'Indins 'atah naaltsoos 'a'ndayii'nił dooleetígíí jii'keed. Ndi t'áá 'áají Bilagáana naalghéhé yá naazdáhígíí Ła' Kiis'áanii Be'aldíila Siniljí tooh nilínígíí yąq danítqđii díí naaltsoos 'atah

'ahi'níłígíí doo bá yá'át'ééh da dóó doo deinizin da níigo haadzíí' jiní.

Díí Yootóodi 'Indins 'atah naaltsoos 'a'ndayii'nił dooleet biniighé t'ah doo béehooził da. T'áá shí hahí béehodooził, 'áko ndi naaltsoos 'atah 'ahi'níł bee nihadi'doot'áłígíí doo naólni da.

'ASHIŁ ŁIKAN BINAALTSOOS

¹⁵ Tségháhoodzánígi k'ad doo 'ashíł Łikan binaaltsoos há 'ánđaal'íi da. Háálá 'ashíł Łikan binaaltsoos biniighé naaltsoos náánáŁa' hadadilne'ígíí kwii 'ádin 'éí bąq.

'Ashíł Łikan binaaltsoos danohsinígíí bił k'éedahoh't'íinii naaltsoos yéedahósiniígíí nihá yíká 'áda'ał'íigo yá'át'ééh. Yootó bináhasdzo bighi'j' k'éedahoh't'ínígíí Office of Price Administration, OPA Box Section, Denver 1, Colorado hoolghéegoó naaltsoos biká nihá 'áda'ał'íigo yá'át'ééh. Arizona bighi'j' k'éedahoh't'ínígíí t'éiyá OPA, Regional Service Center, Box 348, San Francisco, California hoolghéegoó naaltsoos nihá biká 'áda'ał'íigo yá'át'ééh. Díí naaltsoos 'áłtsé hadadilne'ígíí t'éiyá naaki 'ał'q q'át'é. Ła' OPA Form R-146 gholghé. 'Éí 'áłchíní t'ah doo binaaltsoos dahaleehígíí dóó diné siláagodéé' ninádahaaskaigo t'ah 'ashíł Łikan binaaltsoos bee 'ádaadinígíí bá. Ła' t'éiyá OPA Form R-194 deitni. 'Éí t'éiyá 'ashíł Łikan binaaltsoos yóó 'adayiiznilígíí doodaii' bits'áq' nda-haazt'ódígíí da bá háadadilne'.

Díí naaltsoos hadazhdile'ígíí 'áłtsé biká 'í'jiił'íh. 'Áádéé' haa náłgho'go hazhó'ó hazhdiił'íh dóó náł'áq' bił 'ánáá'jiił'íhgo 'índa bidiníná 'ashíł Łikan binaaltsoos bił hach'í' 'é'él'íh.

Diné Ła' 'azee' báhooghan góne' yah 'íiyáá dóó dikos 'azee' daalkanígíí Ła' nayiisnii' jiní. Biiskání 'ákwii náánázáago 'ání, "Dikos 'azee' Ła' shaa náání'aah," ní jiní.

"Nighandiish t'áá 'ánółtso dikos nihidadeesna?" ní jiní 'azee' baa nahanihígíí.

"Dooda, díí yee' dá'ákaz bitoo' nahalingo bił da'iidq biniighé," ní jiní hastiinéé.

Naadiitáá' náahaiídáq' shíigo 'Indins danilíinii kéyah United States gholghéhígíí bikáa'gi ndabi'diichihígíí t'áá 'a'ktso citizens daniljigo dooleet ha'níigo beehaz'áanii 'ályaa jiní.

LOK'AJIGAIGI 'INDA BINAAGOO DAHA'NIIHII

By Chic Sandoval

¹⁶ Bilagáana "March of Dimes" deit-nínígíí biniighé kwe'é daané'é yíi'a'. Díí 'ániid ndeezidígíí tádiin Ła'á góne' 'ákwii tádiin dóó ba'q q hastqá yáál biighahgo shóozt'e', doo diné Ła' 'álah silji' da ndi t'áá hodeesdoh. Łóó' hadadziizlo' (fish pond) 'índa t'áá bihoniya-zhígi nda'iiznii', 'áádóó daané'é baa na'asdee'.

Siláagołtsoi daniljii nt'é'ígíí taa'go da'óŁa' kwe'é, jii'óŁa'ígi k'ad. 'Éí 'ániid yaa ndiikai. T'áá díkwii shí 'íi-deeshtah daanii ndi t'ah doo bich'í' 'éedahooził da. Naaltsoos t'áá bił bá biká 'áda'alyaa nt'ée', díí da'óŁa'ígíí 'éí 'áłchíní da'óŁah dóó bik'íji' yah 'iijah. 'Éí t'áadoo 'áadahoot'íhí náhást'édigo 'índa 'áko 'ashdladi 'ahéeda'iitkeed, 'á-kogo damjigoji' naadiin 'ashdla' 'ahéní-náda'ałki'. Jó díí da'óŁa'ígíí Gl Bill of Rights bik'ehgo, 'áko náhidizidji' béeso bá ch'éénidah, 'éí yikiin da'óŁa'. Kódaolghéhígíí 'éí k'ad da'óŁa': James Harvey, Andrew Nalgine, 'índa Paul Clement.

Díí nahós'a'gi t'áadoo hózhq nihee yidzaaz da haidqá, 'áko tó doo Ła' ch'í-níłj da. K'ad 'éí biniinaa kwii diné 'ahíikai yiskq damjigo yéedqá, 'áko yee 'ahada'deest'á. 'Éí díí ndízidígíí bighi' 'áléí ghóyahji' kéehojit'ínígíí nda'not-heeshgo ndidooził, t'áá ndeezidí kq k'éedahat'ínígíí na'nigheesh yaa ndidookah ho'doo'niid.

Dinéts'ósi bitsi' nt'ée' 'ániid bizéé' hazlji', hajéi niiltŁa sha'shin. T'ée'go 'ajiiłhaazh nt'ée' jiní, t'óó hazhdoo'níi' t'áá 'ákodí lá jiní. 'Áko Dinéts'ósi kwii Lók'ajigaigi nihojitałgo, 'éí t'áá t'ée' hane' haa yit'q, 'áko t'óó 'áajisjid. 'Á-kq hoł dah 'adiilghod, jó Dinéts'ósi 'éí t'áá 'íghisíí diné 'ílinii'át'é. HataaŁii bidziilí nilj, 'índa hastóí bídahólnihígíí 'atah nilj.

Mq'iitsoh naaghá jiní kóoní. Díkwíidi shí t'ée'go 'áníigo dazdiizts'áq, 'áko 'ániid damjigo yéedqá' diné Ła' ch'ééh hadeineeztqá' naghái džiłtsjigóó. Doo nabikée' da jiní. 'Áko ndi Łah yas bighi'gi behék'eh dadziitŁsáq lá. 'Áko bídazh'néel'q qđ 'éí 4 inches (dji' asdzoh) bíighahgo daats'í 'áníłtso ha'naa bikétŁ'áah gónaa jiní.

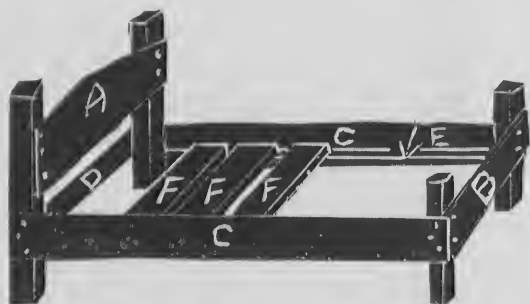
Hastiin léi' be'esdzáan bich'a hashké jiní:- "T'áá yee' 'íghisíí nitsiits'iin yéé doo 'éi da lq, doo 'áhólyq da," biłni jiní. Nt'ée' 'ání jiní, "Baha-t'aadish doo 'éi da, 'a'ktso béet'óod," ní jiní. Bitsiits'iin 'a'ktso béet'óodgo 'ání jiní.

BIKÁÁ' DAH 'ANTÉHÍ HOOGHAN GÓNE' BÁ

By Louisa H. Lawton

17 Díí bikáá' dah 'antéhi bidziilgo 'á-jii'ijhgo t'éiyá yá'át'ééh. 'Áádóó t'áá 'ákogi 'áníłtsogo hooghan góne' doo baa nahonitł'a da. Tsin niheeshjii' 2"x4" deiłnínigí t'éiyá bee 'álya.

Díí tsin niheeshjii' 2"x4" deiłnínigí náasee tádiin dóó ba'aan naaki 'asdzohgo (32") naaki k'íjich'ish. 'Éi hatsiiyahjigo bijádígí biniighé. 'Áádóó tsin niheeshjii' t'áá 'éidí yígí naadiin naaki 'asdzoh (22") bíighahgo k'ínáájich'ish. 'Éi hakee'jigo bijáád dooleetígí biniighé. Tsin niheeshjii' nteel 'ałts'áqahjí ní'áa dooleet biniighéhígí t'éiyá hastáqdi 'adées'eez dóó ba'aan díí 'asdzoh (6', 4"). Jó 'éi C bee bik'e'eshchí. A dóó D bee bik'e'eshchínígí t'éiyá díziin dóó ba'aan naaki 'asdzoh (42") beeníłnééz.

SINGLE BED

A bee bik'e'eshchínígí t'éiyá t'áá kwii naaltsoos biká'ági 'át'éego haach'iizh. Tsin niheeshjii' A, B, C, dóó D bee bik'ida'ashchínígí t'éiyá neeznáa 'asdzoh (10") doodaii' naakits'áadah 'asdzohgo (12") 'ádaníłtéel.

Díí tsin niheeshjii' 'ahidadii'ágóó

béesh bee 'ída'neel'qahí ndaazhahígí hazhó'ó bee bída'neel'qadgo k'éhózdón 'ahidadii'áago yá'át'ééh. 'Áádóó 2" screws No. 8 deiłnínigí bił 'adaasgizgo yá'át'ééh. 'Éi 'it 'adaalkaafí bilááh 'át'éego bidziil.

Hatsiiyahjigo bikáá' dah 'antéhi bá 'íí'áhígí t'áá 'álah ni' nijinił dóó tsin niheeshjii' D bee bik'e'eshchíjigo naaniigo nani'áhígí ghóyah dóó naakits'áadah 'asdzoh (12") bíighah gónaa nijitíj d'óó bił 'ada'jigis. Tsin niheeshjii' A bee bik'e'eshchínígí 'éi bílátahdée' yaago naaki 'asdzoh (2") bíighah gónaa naaniigo dah náájítíh dóó bił 'anáada'jigis.

B bee bik'e'eshchíjigo naaniigo dah sitánígí t'éiyá 'ałdó' ní' dóó naakits'áadah 'asdzoh (12") bíighah gónaa dah náájítíh.

'Áádóó tsin niheeshjii' nteel 'ałts'áqahjí ní'á biniighéhígí íni' dóó naakits'áadah 'asdzoh (12") gónaa dah náájítíh dóó bił 'anáada'jigis. Jó 'éi C bee bik'e'eshchí t'áá 'álah. Díí tsin niheeshjii' nteelígí tsin niheeshjii' náánáta' 'ałts'óózigo baaq náání'á. 'Éi t'éiyá t'áá'á'í dóó 'ałni'go 'asdzoh (1 1/2") bíighahgo 'áníłtsááz. Jó 'éi E bee bik'e'eshchínígí k'aa' bich'j'go sitá. Díí ní'áhígí t'éiyá tsin niheeshjii' naaniigo ha'naa ndaazhoozh dooleet biniighé F bee bik'ida'ashchínígí bikáá' dah naaznil. Díí naaniigo shizhoozhígí t'éiyá bita' t'áá'á'í dah 'asdzohgo (1") 'ahqah naaznil doodaii' 'ahídaashjee'go 'ahqah shizhoozh. 'Áádóó díí tsin niheeshjii' 'ahqah shizhoozhígí bił 'ada'askaal t'áá náasee 'ałts'óózigo ní'áhígí bik'i-jí. 'Áádóó naaltsoos bee da'ach'iishí yígí bee dazhdiłkqoh, 'áko doo t'áadoo le'é ndayiizóqs da.

ENGLISH SUMMARY

1. The Navajo Tribal Council held a special meeting from February 18th to 21st. It was called to discuss plans concerning resource development and education. Present at the meeting were John Provence, Assistant Commissioner, A. L. Wathen, Chief Engineer, and H. A. Mathiesen, Assistant District Director from Phoenix. Discussed were: election of a Vice Chairman; schools and health; the present meeting of The Navajo Institute in New York, which Sam Ahkeah and Roger Davis are attending; hospitals, doctors and nurses; the Shiprock Irrigation project; proposed (by the Council) moratorium on stock reduction for a period of five years; proposed raise in per diem from \$3.00 to \$6.00 for Council members; proposed raise in pay for Navajo police by supplementing their present pay from tribal funds; proposed yearly delegation to Washington.
2. A discussion of the proposals which have been made regarding abolition of the Indian Service, with Secretary Krug's press statements in this regard, and a letter written to The Albuquerque Journal by an Acoma Indian.
3. Radio station KGAK, at Gallup, New Mexico, has initiated a series of weekly newscasts in the Navajo language. These can be heard each Saturday afternoon at 4:00 PM. If you have news items of interest to Navajos, mail them to Mr. Gay Deming, care of KGAK.
4. Miss Wanda McCray, daughter of Mr. & Mrs. Paul D. McCray of Fort Defiance, Arizona, won a scholarship in a competitive examination sponsored by the Illinois Federation of Women's Clubs.
5. GI Insurance can still be reinstated, and the premiums may be paid either weekly, monthly or annually. If you are interested, go to see the Navajo men at Window Rock who are stationed there as representatives of the Veterans Administration. They are Leigh Hubbard and Stanley Thomas Jr.
6. A Red Cross news release, describing a whale hunt sponsored and financed by the American Red Cross as a service to our soldiers who are still on duty in Korea.
7. A letter from Agnes Dodge who is at present attending school at Riverside, California.
8. A typhoid epidemic broke out in the vicinity of Pinon and Hard Rocks Mission. People are cautioned against drinking surface water.
9. Two men in Iowa tossed a dead skunk into a parked car. It turned out to be a police car, and the policeman was sitting in it. The men were fined.
10. Jim Dagalchee of Toadlena was found dead in Gallup. He was found at the Fair Grounds.
11. We have initiated a series of Russian language broadcasts, designed to acquaint the Russian people with our way of life.
12. The story of the formation of coal, with a description of its uses, and of the fractional distillation method of breaking coal down into other products.
13. Workers who held railroad jobs during 1945 can get compensation if they are at present unemployed, and provided no suitable employment can be found for them.
14. The question of Indian voting is up before the New Mexico State Legislature. Secretary Krug wired a recommendation that they be permitted to vote, but Governor Mabry told the Secretary that Indians could vote when they ceased to be wards of the government.
15. Sugar rationing is no longer handled by Dr. Don May of the Education Office at Window Rock. Applications will henceforth be handled by the addresses given in the text of the article.
16. The local news from Lukachukai and vicinity as reported by Albert (Chic) Sandoval, District Supervisor at Lukachukai. Mr. Sandoval wrote up this news in Navajo. He is to be commended for the fine job he did on it.
17. Instructions on how to make a bed.

THE NAVAHO ALPHABET

The Navaho letters always have the same sounds as they have in the words which are given here as examples. If you learn the sound

of the letter in the example, then you will know how it sounds in any other word. It is not hard to read Navaho; it is written just as it sounds.

(a) gah, rabbit.	(ao) daolghé, they're called.	(k) kin, house.
(aa) saad, word.	(aoo) 'aoo', yes.	(k') k'ad, now.
(q) sá, old age.	(oi) deesdoi, it is hot.	(l) lá'í, many.
(qq) naadqá, corn.	(b) bááh, bread.	(ł) łá, much; many.
(e) dibé, sheep.	(ch) chidí, automobile.	(m) ma'jii, coyote.
(ee) 'azee', medicine.	(ch') ch'il, plant.	(n) ni, you.
(e) doohes, it will itch.	(d) diné, man.	(s) sis, belt.
(ee) 'áádéé', from there.	(dl) dlóó', prairie dog.	(sh) shishish, it stung me.
(i) shí, I.	(dz) dził, mountain.	(t) tin, ice.
(ii) díí, this.	(g) gah, rabbit.	(t') t'iis, cottonwood.
(i) shí, summer.	(gh) bighaa', his wool.	(tł) tłah, ointment; salve.
(ij) díí, four.	bighoo', his teeth.	(tł') tł'oh, grass.
(o) tó, water.	bighid, his chest.	(ts) tsin, tree; wood.
(oo) tooh, body of water.	bighé, his son.	(ts') ts'in, bone; skeleton.
(o) so', star.	(h) hai, winter.	(w) 'awée', baby.
(oo) dlóó', prairie dog.	bááh, bread.	(x) yiixí, he killed him.
(ai) hai, winter.	(') 'a'áan, hole.	(y) yas, snow.
(aai) shínaa', my brother.	'e'e'ah, west.	(z) bizíiz, his belt.
(ei) 'éi, that one.	bito', his water.	(zh) shizhé'é, my father.
(eii) 'eii, that one there.	(j) jí, day.	bibéézh, his knife.

When there is a little mark above the letter, then your voice goes up on that sound. Say the first word, and then the second of those we give here as examples.

ni, you	ní, he says.
'azee', medicine	'azée', mouth.
niłí, he is	níłí, you are.
doo, not	dóó, and.

'Atk'idqá' Bilagáana ła' Bináá'á-daałts'ózi ła' binaalte' niłjigo bá naalnishgo haa'í lá doo 'áyooł'ijł da nt'ée' jini. Łah Náats'ózi yée bikee' haidiiláago Bilagáana Náats'ózi t'áadoo boo'ini díí kéhée ni'ji' yił 'i'íłkaal jini. Áádóó bik'iji' tsask'eh Náats'ózi yikáá' nitéhée łeezh yił nááyizhja' jini. 'Áádóó t'áá łáqgóó 'áyíł'ijł jini. 'Áádóó bik'iji' Náats'ózi yée t'óó hoł baa hojoobá'í siljii' jini. 'Áádóó Náats'ózi yée 'ábijini, "K'ad doo haada náani-deeshdlíł da," bijini jini. — "Da' doo ni'ji' shikee' bił 'anáádíłkał da?" ní jini Náats'ózi yée. — "Dooda, doo 'anáadeesh'nił da," bijini jini. — "Da' bii' nishtéhígí doo łeezh biił náahidíłjiił da?" ní jini Náats'ózi. — Dooda, doo 'anáadeesh'nił da," bijini jini. — "Lq-qq, shí 'ałdó' k'ad doo hasht'ish bił gohwééh ná náadeeshbish da," ní jini Náats'ózi.

Łichii'go 'Ałná 'Asdzohii k'ad t'áá 'ánółtso nihiká 'oohjeh danihiłni.

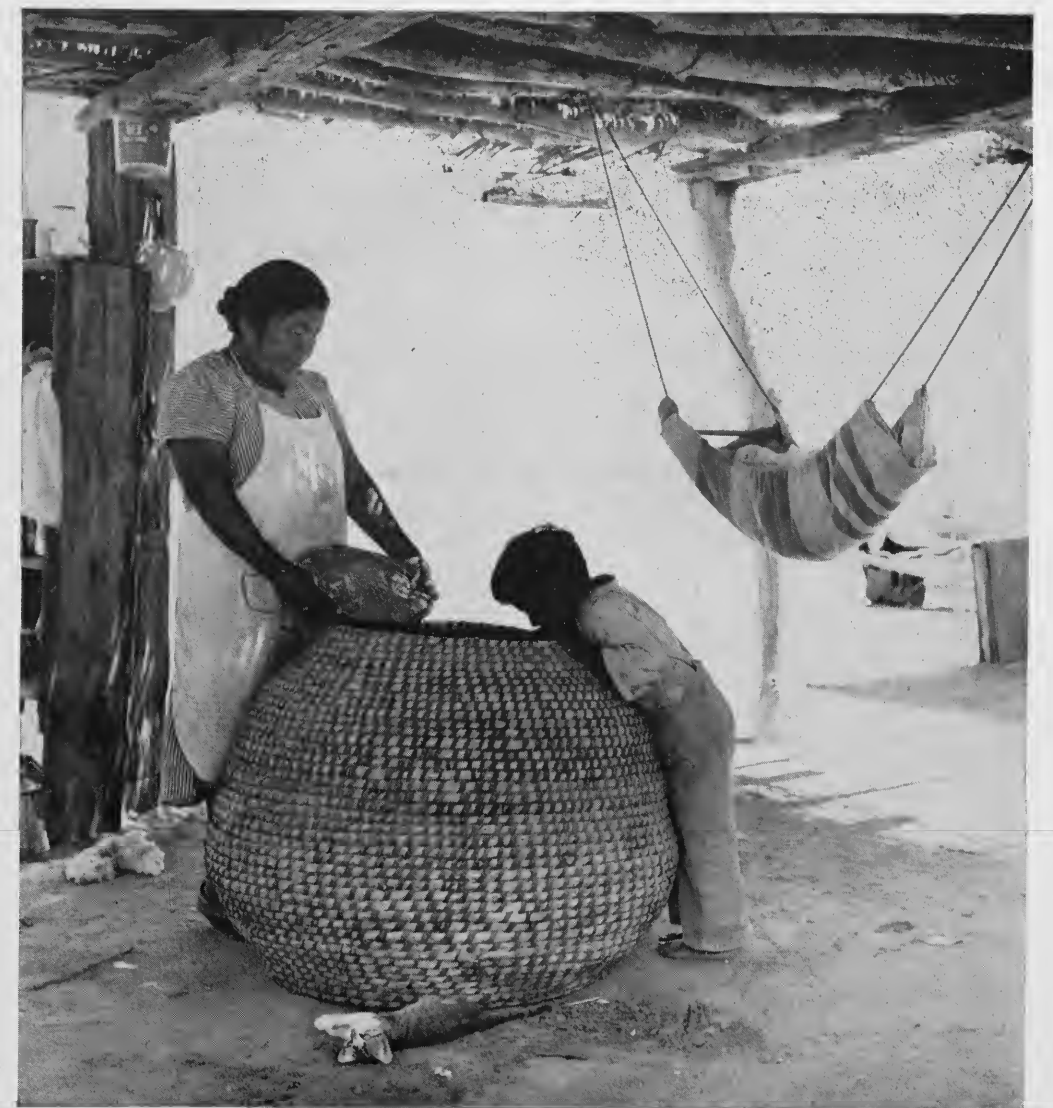
Kwii t'éiyá Dook'o'oslííd bqqh Bilagáana ndaateet. T'áá bááhádzid ndi ła' 'ayóo bił daalkan. ła' tsosts'idiin dóó ba'-aan 'ashdladi tsin sitáqgo 'ahée'iilkeed yee hadah ndaditił. Naa'ajigohgo da doodaii' t'áadoo hoł yik'áq̄h yilgho'go da t'áá 'áko biniinaa 'azee' 'ál'íí góne' yah 'ajighááh.

"wii t'éiyá Naabeehó 'asdzání 'awée' dah yoottéel. Díí 'asdzání yígíí háí shíí 'át'í? - Ła' shíí béeadahonohsin.

Díí t'éiyá Kin Łánídi naa'ahóohai baa niná'áldahági 'át'é. Díí t'éiyá 'áłchíní yázhí nízhońí hodínóolnéel biniighé kwii 'ahandajizh'eezh. 'Áłchíní ła' ha'át'íidashq' baa na'aldeeh danízingo t'óo bił 'adahayógo dadéez'íí'.

Díí Kétt'ahí bits'a' daats'í 'át'é. Díí shíí t'áadoo le'é bee hasht'e' naazká biniighé.

Kwii t'éiyá 'Ayahkinii naakigo bikin dah shijaa'. 'Áko ndi dinék'ehjí t'áá 'áłah Tsétsohk'id hoolghé. T'áá bíjík'ehgo t'éiyá nisht'áájgo kin shijaa'ígíí Shipaulovi gholghé. Nish'náájgo kin shijaa'ígíí t'éiyá Mishongnovi deitní.

Díí 'éí chidí naat'a'í dził yíłatahdi yit'ah, Arizona bighi'.

* * * *
 * All Photographs *
 * In This Section *
 * Are Reproduced *
 * Through *
 * The Courtesy *
 * of *
 * Arizona Highways *
 * Magazine *
 * * * *

Kwii t'éiyá tsé 'ayóí 'áníłnéezgo 'íí'á. Bizánaghahjí da shq' haa hoot'é jinízingo dah joots'qł nahalin.

Doo lá dó' diyogí ntsaa da? 'Ajitł'óogodashq' haa néelqá' yiská?

GIVE—so your RED CROSS can carry on!

ŁICHÍI'GO 'AŁNÁ 'ASDZOHII NIHÍKÁ 'OOHJEEH DANIHIŁNÍ!

THE QUOTA THIS YEAR: \$60,000,000

EVER SEEN A SMASHUP?

SOAP-AND-WATER TREAT—National Negro Health Week, April 2-9, has an ally in this Los Angeles baby who shows a Red Cross Home Nursing class how much he likes soap and water. His mother has just received her home nursing badge from the nurse-instructor.

Díí t'ěiyá Łichíi'go 'Ałná 'Asdzohígíí California hoolghéegi 'át'ě. Díí Naakaii tizhinii 'asdzáán t'áa hooghandi 'áłchíní baa 'áháyąągi yíhooł'aah.

These are only three of Europe's thousands of homeless children. Before homes are found for them, they are fed, clothed and housed by the American Red Cross, trying to help them forget Nazi terror.

Díí Béesh Bich'ahii ba'áłchíní kwii bida'alyaaígíí t'ěiyá bighan 'ádaadingo t'áa bihółníłhgóó ndabíł-ka'go 'át'ě. 'Áko Łichíi'go 'Ałná 'Asdzohii t'ěiyá yits'ąą 'ada'ałnah. 'Ákót'éego náás da'íłdijh.

Díí kwii naaltsoos biká'ígi 'át'éego t'áadoo hooyání 'atí'doolíłtíi 'atíhooł'ijhgo 'azee'íł'íní da t'ah doo ła' yígháąhgóó t'óó bik'ee haa dahasxiih ła. Diné da ła' 'atí-diil'ijhgo ti'hooníłhgo t'óó bik'ee hóghée' ła.

'Áádóó t'áa háıda t'áa 'áhoołts'íisigo bił 'ééhózinii diné tídiilyaa yéé yaa ndiidáah go t'áa 'áko hwii' hááhwiildoh.

Jó 'éi 'azee'íł'íní t'áadoo ła' yíghahí t'áa 'íidąą'ąą' Łichíi'go 'Ałná 'Asdzoh yá ndaalnishił ła' 'ákwii 'áłtsé choo'ijhii yíł na-hale' ła.

T'áadoo hooyání baqhági 'ádahooníł-gíí ts'ídá díł' góne' bił haz'ąągo 'agháago

It gets you—being there during those interminable minutes before medical help arrives. The suffering. The anxious waiting. The intense, helpless desire to do something for injured human beings.

Then—the feeling of relief as competent hands take over!

Often it's the Red Cross first—bringing comfort and skilled first aid—before the doctor comes.

Yes, your American Red Cross mans 12,000 highway first aid stations and mobile units to fight the terrible toll of America's fourth biggest cause of sudden death—accidents.

diné 'áyoołdijłtíi biniłghé nda'aztiingóó naa-kits'áadahdi miilgo daats'í díí Łichíi'go 'Ałná 'Asdzoh yá ndaalnishił 'áłtsé choo'ijhii yíł dabighan dóó ła' chidí bił ndaaajeesh.

Díí Łichíi' 'Ałná 'Asdzoh dó' díí t'áadoo le'ě t'áadoo hooyání 'atí'doolíłtíi doo 'atí'-doolíłtíi da yígíi yindaalnish, 'áádóó tó bi-ts'ąądóó da dóó t'áa hooghangi t'áadoo le'ě bits'ąądóó 'qah dah dahoyoo'aatłi dó' t'áa 'ákwii jł yindaalnish.

Díí t'áa 'altso hazhó'ó baa ntsídaah-kees dóó t'áadoo bich'ł' ni' danohłíní díí Łichíi'go 'Ałná 'Asdzohígíí biká 'adoohjah. Háálá bee 'anáłjahígíí t'ěiyá yee ndaaldzil.

Too, your Red Cross works continuously to prevent accidents. Sound programs for water safety and home safety save countless lives every day.

Think about that when your American Red Cross neighbor comes to call. Think—and give gladly to your Red Cross.

GIVE—so your RED CROSS can carry on!

—PLEASE POST IN A CONSPICUOUS PLACE—

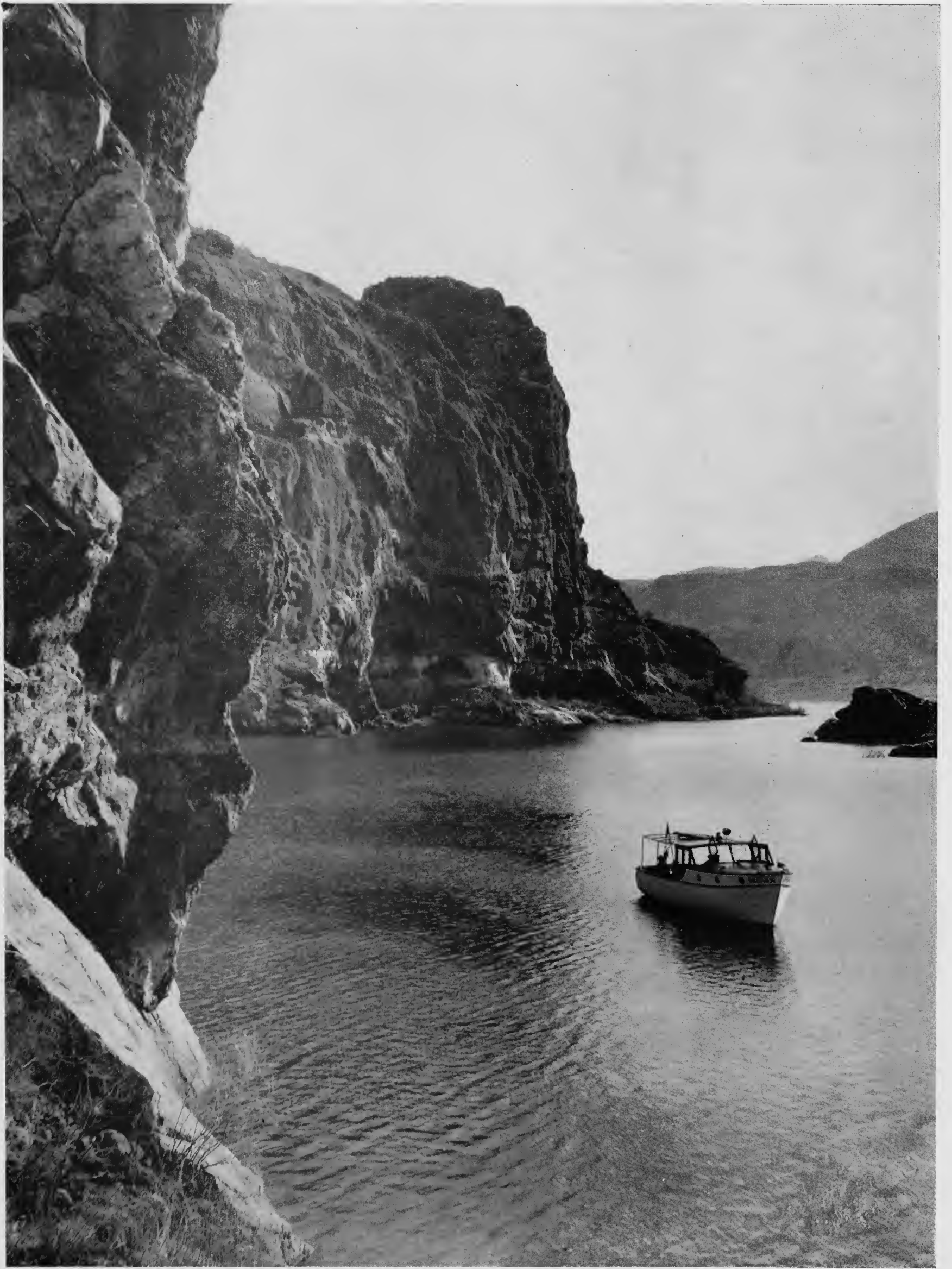
In China sampans carry medical and other relief supplies to inland refugees, destitute after eight years of war. The American Red Cross, donor of these boxes, has sent goods since 1939 valued at \$8,400,000.

Díí Bináá'ádaalts'ózi bitsinaa'eeł t'ěiyá 'azee' dóó ch'iyáán bii' héet 'ályaa ła, 'áko k'adéé dah dii'eeł diné dichin bida'niighánii bich'ł'go. Díí 'atdó' Łichíi'go 'Ałná 'Asdzohii bini' bik'ehgo.

HANKOW, CHINA—Lack of proper food and medicine is apparent in this Chinese baby, afflicted with a bad case of scabies. Through the American Red Cross, new shipments of medical supplies, food, and clothing are beginning to stream into China. (American Red Cross Photo)

Diidí t'ěiyá Bináá'ádaalts'ózi dine'ě 'át'ě. Bi'oh honéé'ąądgo ła' dichin bida'niighą. Ła' bini'ł'ji' daał'óód daazł'ł, 'áko Łichíi'go 'Ałná 'Asdzohii 'azee' dóó ch'iyáán yee yíká 'iijeeh.

'Kwii Canyon Lake hoolghé. Phoenix, Arizona dóó t'áá 'áhánígi 'át'é. Díí shíí Phoenix hoolghéhígíí binaagóó dáda'a-k'ehígi bee nda'nigheesh dooleet biniighe tó bidá'deest'in. Phoenix binaagóó lq'igo kót'éego be'ek'id dahóló. 'Éí bee dahózhóní dóó 'ákódahoot'éégóó Bilagáana lq'í 'a'náadaakah, 'áko 'ákwii tóó' hadayiiniít dóó ła' t'óó bił nda'a'eet ɬeh.